

Tampereen ammatillinen
opettajakorkeakoulu

Opettajankoulutuksen kehittämishanke

”ONKO JÄRKEE VAI EI?”

**VIERASKIELISEN TERVEYDENHOITAJAKOULUTUKSEN
KIELELLISIÄ JA KULTTUURISIA NÄKÖKULMIA
SUOMALAISESSA OPPIMISYMPÄRISTÖSSÄ**

Lena Helminen
Teija Honkonen

2008

Helminen, Lena; Honkonen, Teija

”Onko järkeä vai ei?” Vieraskielisen terveydenhoitajakoulutuksen kielellisiä ja kulttuurisia näkökulmia suomalaisessa oppimisympäristössä
39 sivua + 6 liitesivua

Opettajakoulutuksen kehittämishanke

Tampereen ammatillinen opettajakorkeakoulu

Ryhmän opettaja Maarit Kolari

Lokakuu 2008

Asiasanat

vieraskielinen koulutusohjelma, kieli- ja kommunikointitaidot

TIIVISTELMÄ

Tässä selvityksessä tarkasteltiin Keski-Pohjanmaan Ammattikorkeakoulun englanninkielisen eli vieraskielisen koulutusohjelman käytännön toteutusta sosiaali- ja terveystieteiden yksikössä. Tarkastelun kohteina olivat kieli-, kommunikointi-, viestintä-, ja kulttuuriosaamisen taidot. Näiden teemojen avulla saatiin päätelmiä siitä, onko tarkoituksenmukaista järjestää vieraskielistä terveydenhoitajakoulutusta Keski-Pohjanmaalla, suomalaisessa opetusympäristössä.

Selvitys tehtiin laadullisen metodin mukaisesti, teemahaastatteluihin pohjautuen. Haastattelut suoritettiin suullisina yksilö- ja parihaastatteluiluina. Haastattelun kohteina olivat koulutusohjelman opiskelijat, opettajat ja käytännön ohjaajat, haastateltavia oli yhteensä kahdeksan.

Selvityksen perusteella voitiin yleisesti todeta, että vieraskielinen koulutusohjelma koetaan Keski-Pohjanmaalla haasteelliseksi toteuttaa. Haasteellisuutta koulutukseen tuovat kieli- ja kommunikointitaitojen puutteellisuus, sekä opiskelijoiden että opettajien ja käytännön ohjaajien tasolla. Toinen esille tullut haaste koulutuksessa oli opiskelijoiden valmistuminen suomalaisiksi terveydenhoitajiksi. Ongelmana on se, että ammattinimike tunnetaan ainoastaan Pohjoismaissa. Opiskelijat eivät koe koulutusta tarkoituksenmukaiseksi, koska he eivät tunne vastaavaa ammattia omilla maillaan. Kehittämishankkeen merkittävämmäksi tulokseksi nousi vieraskielisen terveydenhoitajakoulutuksen muuttaminen vieraskieliseksi sairaanhoitajakoulutukseksi eli Public Health Nurse-koulutuksen muuttaminen Registered Nurse-koulutusohjelmaksi.

Sisällysluettelo

TIIVISTELMÄ

1 SELVITYKSEN TAUSTA JA TARKOITUS	4
2 VIERASKIELISEN KOULUTUSOHJELMAN KULMAKIVET	5
2.1 Ulkomaisen tutkinto-opiskelijan määritelmä	6
2.2 Kotikansainvälistyminen ja kansainvälinen luokka	6
2.3 Suomen kielen taidon merkitys Public Health Nursing -koulutuksessa	7
2.4 Potilaan asema ja oikeus	9
2.5 Opettajien saatavuus	10
2.6 Opetussuunnitelman merkitys selvityksessämme	11
2.7 Suomalainen kulttuuriympäristö	12
2.8 Viestintä	14
3 SELVITYKSEN KYSYMYKSET	17
4 TUTKIMUSMENETELMÄT	18
4.1 Selvityksen prosessikuvaus	20
4.2 Selvityksen eettisyys ja luotettavuus	20
5 TULOSTEN ANALYSOINTI	22
5.1 Haastateltavien taustatiedot	22
5.2 Kieli- ja kommunikointitaitojen merkitys vieraskielisen terveydenhoitajakoulutuksen toteutuksessa	22
5.2.1 Viestinä ja kommunikointitaidot vieraalla kielellä	22
5.2.2 Miten kommunikointi on mielestäsi onnistunut koulutuksen aikana?	23
5.3 Monikulttuurisuuden vaikutus opetukseen Public Health Nursing -koulutusohjelmassa?	24
5.3.1 Miten kulttuuritietous vaikuttaa opetukseen?	24
5.3.2 Opettajien valmius toimia koulutusohjelmassa	25
5.3.3 Opiskelijoiden valmius toimia koulutusohjelmassa	25
5.4 Oppimisympäristön merkitys teorian ja käytännön harjoittelun jaksoilla koulutusohjelmassa	26
5.4.1 Millainen on ollut koulutuksen opetusvälineistö, luokat ja materiaali sekä niiden laatu?	26
5.4.2 Miten työharjoittelupaikat on organisoitu	27
5.5 Onko tarkoituksenmukaista järjestää vieraskielistä terveydenhoitajakoulutusta Keski- Pohjanmaan ammattikorkeakoulussa, sosiaali- ja terveysalan yksikössä?	28
5.5.1 Onko vierailevia ulkomaalaisia opettajia ollut mielestäsi tarpeeksi? Ehdotuksia?	28
5.5.2 Englanninkielisen koulutusohjelman kehittämiskohteet	29
5.5.3 Miten joustavuus, saavutettavuus ja laatu on huomioitu koulutusohjelmassa?	30
5.5.4 Mitä mieltä olet opetussuunnitelman toimivuudesta esimerkiksi teorian suhteessa käytäntöön?	30
5.6 Haastatteluista nousseet koulutusohjelman erityiset haasteet	31
6 SELVITYKSEN LOPPUPÄÄTELMÄT JA POHDINTA	33
LÄHTEET	37
LIITE 1. Teemahaastattelun runko	
LIITE 2. English as a tool for teaching. Professional specialisation studies	

1 SELVITYKSEN TAUSTA JA TARKOITUS

Tämän selvityksen tarkoituksena on selvittää Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulun (KPAMK) vieraskielisen, eli englanninkielisen koulutusohjelman toteutusta. KPAMK:n sosiaali- ja terveysalan yksikössä on toteutettu syksystä 2004 englanninkielistä terveydenhoitajakoulutusta, Public Health Nursing – koulutusohjelmaa (PHN). Koulutusohjelma on laajuudeltaan 240 opintopistettä ja kestoltaan neljä vuotta. Tästä koulutusohjelmasta ei ole tehty minkäänlaista kehitys- tai tutkimustyötä sen olemassa olon aikana ja siksi tämä selvitystyö on tarpeellinen.

Tämän kehittämishankkeen tarkoituksena on selvittää millaisia ovat vieraskielisen koulutusohjelman toteuttamisessa eri osapuolien eli opettajien, opiskelijoiden ja käytännön harjoittelun ohjaajien viestintä- ja kommunikointitaidot. Tarkastelun kohteina ovat kieli-, kommunikointi-, viestintä- ja kulttuuriosaamisen taidot. Haluamme pohtia, onko tarkoituksenmukaista järjestää vieraskielistä terveydenhoitajakoulutusta KPAMK:ssa.

Selvitys tapahtuu teemahaastattelujen pohjalta tapahtuvan tiedon keruun avulla. Selvitykseen osallistuu yhteensä kahdeksan tutkittavaa. Heistä 2 opettajaa, 2 opiskelijaa aloittavasta ryhmästä (PHNy4), 2 opiskelijaa lopettavalta ryhmältä (PHNy1) sekä 2 käytännön ohjaajaa (työelämän sairaanhoitajia). Tällä pyritään saamaan tietoa jokaiselta haluamaltamme selvityksen osa-alueelta.

Selvitys tarkastelee englanninkielistä terveydenhoitajakoulutusta suomalaisessa oppimisympäristössä. Oppimisympäristöllä tarkoitamme tässä selvityksessä suomalaisesta ammattikorkeakoulusta suomalaisessa yhteiskunnassa ja siinä paikallista, sosiaali- ja terveysalan yksikköä sekä siihen liittyviä paikallisia työharjoitteluympäristöjä. Tavoitteena on selvittää, miten KPAMK on onnistunut toteuttamaan kansainvälistä koulutusta terveydenhuollon kentällä. Selvityksen tulokset ovat merkityksellisiä englanninkielisen koulutusohjelman tulevaisuuden suunnittelussa. Koulutusohjelma jatkuu ja kehittyy, ja tämän selvityksen tarkoituksena on tuottaa laadullista palautetta koulutuksen onnistumisesta. Selvityksestä on hyötyä myös muille suomalaisille ammattikorkeakouluille, jotka suunnittelevat vieraskielisen koulutusohjelman aloittamista.

2 VIERASKIELISEN KOULUTUSOHJELMAN KULMAKIVET

Vieraskielinen koulutusohjelma koostuu hankkeessamme laadukkaana opetuksen kulmakivistä eli kulttuurisensitiivisestä substanssiopetuksesta ja verbaalisesta kommunikoinnista. Seuraavaksi selvitämme mikä on sairaanhoitajan ja terveydenhoitajan koulutuksen ja toimien keskeisimmät erot.

Sairaanhoitajan koulutusohjelma on laajuudeltaan 210 opintopistettä ja kestää 3,5 vuotta. Sairaanhoitaja on hoitotyön asiantuntija ja hän toimii perusterveydenhuollossa, erikoissairaanhoidossa, sosiaalihuollossa sekä yksityisen ja kolmannen sektorin alueilla. ”Hän toteuttaa ja kehittää hoitotyötä, joka on samanaikaisesti terveyttä edistävää ja ylläpitävää, sairauksia ehkäisevää ja parantavaa sekä kuntouttavaa. Sairaanhoitaja tukee eri elämänvaiheissa olevien ihmisten ja yhteisöjen voimavaroja. Hän auttaa ihmistä kohtaamaan sairastumisen, vammautumisen ja kuoleman. Sairaanhoitaja tuo hoitotyön asiantuntemuksen yhteiskunnalliseen päätöksentekoon.”

[\(http://www.sairaanhoitajaliitto.fi/hakeudu_alalle/tutkinnot_ja_haku/\)](http://www.sairaanhoitajaliitto.fi/hakeudu_alalle/tutkinnot_ja_haku/)

Terveydenhoitajan koulutusohjelma on laajuudeltaan 240 opintopistettä ja kestää 4 vuotta. ”Terveydenhoitaja toimii terveyden edistämisen ja kansanterveystyön asiantuntijana elämänkulun eri vaiheissa. Keskeistä terveydenhoitajan alue- ja väestövästötöissä on väestön osallistaminen ja aktivoiminen oman terveytensä ylläpitämiseen ja edistämiseen. Tärkeää on terveyden tasa-arvon lisääminen ja yhteiskunnallisen eriarvoisuuden vähentäminen. Työtä suunnitellessaan, toteuttaessaan, arvioidessaan ja kehittäessään terveydenhoitaja ottaa huomioon terveyteen ja hyvinvointiin vaikuttavat tekijät, jotka vaikuttavat ihmisten elinympäristöön, elin-olosuhteisiin ja hyvinvointiin. Terveydenhoitajan tehtäväalueeseen kuuluu osallistuminen terveysriskien ja sairauksien ehkäisyyn, varhaiseen toteamiseen ja sairastuneiden hoitamiseen sekä terveellisen ympäristön suunnittelu- ja kehittämistyöhön.”

[\(http://www.sairaanhoitajaliitto.fi/hakeudu_alalle/tutkinnot_ja_haku/\)](http://www.sairaanhoitajaliitto.fi/hakeudu_alalle/tutkinnot_ja_haku/)

”Terveystenhoitajat työskentelevät eri-ikäisten neuvolatoiminnassa, avosairaanhoidon vastaanotolla, koulu-, opiskelija- ja työterveyshuollossa, kotihoidossa, järjestöissä, erilaisissa projektitehtävissä sekä itsenäisinä yrittäjinä. Koulutus on EU-direktiivien määrittelemää, joten tutkinto mahdollistaa myös kansainväliset työtehtävät.” (http://www.terveydenhoitajaliitto.fi/fi/koulutus/perustietoa_koulutuksesta)

2.1 Ulkomaisen tutkinto-opiskelijan määritelmä

Aalto määrittelee ulkomaisen tutkinto-opiskelijan siten, että opiskelija on korkeakoulussa tutkintoon johtavassa koulutuksessa opiskeleva henkilö, jolla ei ole Suomen kansalaisuutta. Ammattikorkeakoulussa tämä tarkoittaa ammattikorkeakoulututkintoa tai ammattikorkeakoulun jatkotutkintoa suorittavaa ulkomaista opiskelijaa. Ulkomaalainen henkilö on taas suorittanut kouluopintonsa muualla kuin Suomessa. Suomessa esimerkiksi pysyvästi asuva ja täällä pohjakoulutuksensa hankkinut muun maan kansalainen tilastoituu ulkomaalaisena, millä yleensä tarkoitetaan ulkomailta opiskelutarkoituksessa Suomeen tullutta henkilöä. (Aalto 2003, 12–13.)

2.2 Kotikansainvälistyminen ja kansainvälinen luokka

Vieraskielinen koulutus on nykypäivänä avaintekijä suomalaisen korkeakoulun kansainvälistymisessä. Niin sanottu kotikansainvälistyminen, ”Internationalisation at Home” (IaH) esitettiin ensimmäistä kertaa Ruotsissa, Malmön Yliopistossa vuonna 1999. (Beelen 2007, 80.) Kotikansainvälistymisellä tarkoitetaan yksinkertaisesti ulkomaalaisten opiskelijoiden tuomista suomalaiseen opetusympäristöön. Pohjoismaissa ja Suomessa järjestetään hyvin paljon englanninkielistä koulutusta verrattuna muihin EU-maihin. Tarkoituksena on Suomen vetovoiman lisääminen kansainvälisesti. Tällä varmistetaan myös kielitaitoisten opiskelijoiden saatavuus kansainvälistyvillä työmarkkinoilla. Opetuskielenä on käytetty lähes sataprosenttisesti englantia. Tavoitteena on taata opettajien ja opiskelijoiden sekä kielellinen että kulttuurinen valmius.

Kotikansainvälistymisen opetussuunnitelman päämäärät voidaan Teekensin (2003, 110.) mukaan määritellä kognitiivisiin ja asenteellisiin päämääriin. Kognitiiviset päämäärät liittyvät opiskelijan kansainvälisiin osaamisiin kuten kielitaitoon. Asenteellisten päämäärien tarkoituksena on vahvistaa opiskelijan kulttuurien välistä

osaamista, kuten esimerkiksi kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärtämistä ja kunnioitusta.

Kansainvälisessä luokassa kaikenlainen opetus tapahtuu kielen kautta. Opetussuunnitelman läpivieminen tapahtuu englanniksi ja yleensä opettajina toimivat henkilöt, jotka eivät puhu englantia natiivikielenään. Kansainvälisessä luokassa, tai niin sanottu kulttuurisessa sekaryhmässä, sattuu helpommin väärinkäsityksiä, koska jokainen oma kansallinen ryhmittymä käyttää kieltä omalla tavallaan, taustanaan oma kulttuurinen kontekstinsa.

Geert Hofstede (1993) on kuvannut kulttuurin kollektiivisena mielen ohjelmointina, sellaisena, joka erittelee yhden kategorian jäsenet toisesta kulttuurista. Jokaisen mielen ohjelmoinnin lähde on meidän oma sosiaalinen ympäristö. Meidän oma identiteettimme, kulttuurinen taustamme ja suomalaisen koulujärjestelmän perinteet ovat tärkeitä osatekijöitä mielen ohjelmoinnissa. Koulutus on eräs tärkeä tapa ylläpitää arvojamme ja sääntöjämme. (Teekens 2003, 115.)

Jokainen opiskelija on oman kulttuurinsa ja koulutusjärjestelmänsä tuote. Joissakin maissa oppimismetodi on behavioristien ja perustuu asioiden toistoon. Opiskelijat, jotka tulevat vastaavalla taustalla kohtaavat ongelmia sellaisen oppimismetodin suhteen, joka korostaa ryhmätyöskentelyä ja ongelma-perustaista oppimisympäristöä. Tällainen oppimismetodi on vahvasti PHN-koulutusohjelman kulmakivenä. Tämän vuoksi on tärkeätä tuntea eri maanosien opetuskulttuureja, jotta voidaan paremmin ymmärtää ulkomaisten opiskelijoiden asenteita ja oppimista.

2.3 Suomen kielen taidon merkitys Public Health Nursing -koulutuksessa

Kaikille alkaville koulutuksille ei ole tarpeeksi ulkomaalaisia opiskelijoita, joten sen vuoksi usean ryhmän prosentuaalisessa opiskelijaosuudessa on runsaasti suomalaisia opiskelijoita. (Aalto 2003, 35–36.) Vastaavaa ongelmaa ei ole selvityksemme koulutusohjelmassa. Hakijamäärä on aloitusvuodesta kolminkertaistunut ja ylitti 400 hakijan rajan keväällä 2008. Aloituspaiikkoja on maksimissaan 15. Suurimmat hakijaryhmät tulevat Nigeriasta, Keniasta ja Ghanasta. Suomalaisten osuus on marginaalinen.

Pihko (1999, 190.) tuo esille, että tällä hetkellä vieraskielinen opetus on ajankohtainen ja sen suosio on yhä lisääntymässä maassamme. Usein valitettavasti myös vieraskielistä opetusta on lähdetty järjestämään lähes riittämättömin resurssein. Onkin tärkeää, että opetuksessa on käytettävissä päteviä opettajia. Tämän vuoksi opettajan- koulutuksessa tulisi myös varmistaa, että vieraskielinen opetus on alusta alkaen asiantuntevissa käsissä.

Ongelmallista vieraskielisessä koulutuksessa on kysynnän ja tarjonnan kohtaaminen käytännössä sekä vieraalla kielellä opettaminen, joka on selkeästi vaativampaa kuin kotimaisella kielellä toimiminen. Tähän on Aalto tutkimuksessaan koonnut vieraskielisen opetuksen suurimmat ongelmat, joita vertaamme oman selvityksemme tuloksiin. (Katso taulukko 1.)

Taulukko 1. Suurimmat ongelmat vieraskielisen opetuksen järjestämisessä (Aalto 2003, 36, mukaillen)

	Yliopisto		AMK	
	N=18	%	N=25	%
1. Puute tehtävään sopivista opettajista	12	67	21	84
2. Puutteelliset kannustus- ja palkitsemisjärjestelmät	11	61	17	68
3. Vieraskielisen opetusmateriaalin tuottaminen ja hankkiminen	6	33	18	72
4. Vaikeudet opettajien kieli- ja kulttuuritaitojen ylläpitämisessä	8	44	16	64
5. Opiskelijoiden heikko kielitaito	8	44	10	40
6. Puute ulkomaisista vierailevista opettajista	7	39	11	44
7. Käännös- ja kielentarkastus- palvelujen organisoiminen	7	39	11	44
8. Monikulttuurisen oppimis- yhteisön hallinta	4	22	5	20

Vaikka kyseessä onkin vieraskielinen koulutus, on kuitenkin kaikilla opiskelijoilla Martinin (1999, 85) mukaan mahdollisuus oppia suomea. Kuitenkin PHN-koulutusohjelmassa suomenkielen opiskelu ja käyttö on välttämätöntä. Potilaan kohtaaminen suomalaisessa hoitotyössä vaatii asianmukaisen kielitaidon.

2.4 Potilaan asema ja oikeus

Suomessa on voimassa laki potilaan asemasta ja oikeuksista, se määrittelee potilaan oikeuden hyvään hoitoon, äidinkielen huomioimisen mahdollisuuksien mukaan, hoidon suorittamisen yhteisymmärryksessä potilaan kanssa ja sen, miten potilaalle on annettava tietoja hänen terveydentilastaan. Pohdimme kehittämishankkeessamme, kuinka terveydenhoitajaksi valmistuva henkilö, jolla on ongelmallista käyttää suomen kieltä, on valmis vastaamaan tämän lain puitteisiin. PHN-koulutusohjelman opetussuunnitelmassa on lisätty suomenkielen opetusta sitten aloitusvuoden 2004.

Laki potilaan asemasta ja oikeuksista – mukaan 17.8.1992 (785/1992, 2 luku. 3§.), että:

”Potilaalla on oikeus laadultaan hyvään terveyden- ja sairaanhoitoon. Hänen hoitonsa on järjestettävä ja häntä on kohdeltava siten, ettei hänen ihmisarvoaan loukata sekä että hänen vakaumustaan ja hänen yksityisyyttään kunnioitetaan. Potilaan äidinkieli, hänen yksilölliset tarpeensa ja kulttuurinsa on mahdollisuuksien mukaan otettava hänen hoidossaan ja kohtelussaan huomioon.”

6.6.2003 lakia on muutettu jälleen, siten että:

”Potilaan oikeudesta käyttää suomen tai ruotsin kieltä, tulla kuulluksi ja saada toimituskirjansa suomen tai ruotsin kielellä sekä hänen oikeudestaan tulkkaukseen näitä kieliä viranomaisissa käytettäessä säädetään kielilain (423/2003) 10, 18 ja 20 §:ssä. Kuntien ja kuntayhtymien velvollisuudesta järjestää terveyden- ja sairaanhoitopalveluja suomen ja ruotsin kielellä säädetään kansanterveyslaissa ja erikoissairaanhoitolaissa.”

Ulkomaalaisen opiskelijan kielitaidon arviointiin kuuluu olennaisena osana myös tekstin kirjoittamisen arviointi. Miten opiskelija kykenee vastaamaan seuraavasta laki potilaan asemasta ja oikeuksista 12§ vaatimuksesta ”potilasasiakirjat ja hoitoon liittyvä muu materiaali” – vaatimuksista?

” Terveydenhuollon ammattihenkilön tulee merkitä potilasasiakirjoihin potilaan hoidon järjestämisen, suunnittelun, toteuttamisen ja seurannan turvaamiseksi tarpeelliset tiedot. [...]”

2.5 Opettajien saatavuus

Aalto (2003, 37) on tutkimuksessaan tuonut esille, että vieraskieliseen opetukseen sopivien opettajien saatavuus on ongelmallista. Toisella kielellä opettaminen vaatii opettajien motivoimista, sillä työ on tavanomaista vaativampaa ja työllistävämpää. Suomessa tarjotaan englanninkielistä opettajakoulutusta sekä Oulun yliopistossa että Jyväskylän ammatillisessa opettajakorkeakoulussa. Näiden koulutusten tavoitteena on tarjota opettajan muodollisen kelpoisuuden lisäksi myös valmiudet toimia monikulttuurisessa opetustyössä. (Matinheikki-Kokko 1999, 13.)

Englanninkielisen koulutuksen järjestäminen on haasteellisempaa kuin kotimaisen koulutuksen järjestäminen, ja siksi opettajanvaihtoon olisi panostettava. Yllämainittujen lisäksi on tärkeätä ylläpitää opettajien kieli- ja kulttuuritaitoja. Opettajien kieli- taidoissa onkin löydetty vakavia puutteita. Myös vieraskielisen opetusmateriaalien tuottaminen ja hankkiminen varsinkin ammattikorkeakoulussa on ongelmallista. (Aalto 2003, 39.) Aallon tutkimuksen mukaan vajaat puolet vastaajista piti opiskelijoiden opetuskielen hallintaa heikkona.

Aalto tuokin tutkimuksessaan (2003, 40) selkeästi esille kolme tekijää, joiden avulla opettajien saatavuutta voidaan parantaa:

1. opettajien kieli- ja kulttuuritaitojen vahvistaminen
2. vierailevien ulkomaisten opettajien rekrytoinnin tehostaminen
3. opetushenkilöstön ulkomaanvierailujen tukeminen

Aallon mainitsemat kolme tekijää eivät sinällään takaa opettajan kykyä toimia ja opettaa kansainvälistä opetusryhmää. Opettajan tulee olla empaattinen, asennoitua luovasti opettamista ja vaihtoehtoja kohtaan. Opettajan persoonallisuus luo sallivuutta ja vastavuoroisuutta. Kuitenkin opettaja, joka on jatkuvasti luova ja innostunut, voi palata nopeammin loppuun ja uupua. Tämän vuoksi on tärkeätä uuden opettajan opetella rytmittämään omaa ammatillisuuttansa. Täten myös monikulttuurinen opettaja on sillanrakentaja. Hän rakentaa siltaa yli rajojen, yhdistäen uusia asioita yhteen. (Koppinen 1999, 145–151.) Opettajan tulee kuitenkin kantaa huolta omasta jaksamisesta.

2.6 Opetussuunnitelman merkitys selvityksessämme

PHN-koulutusohjelman opetussuunnitelma huomioidaan tässä työssä kieliopetuksen ja teoria- käytännönharjoittelun näkökulmasta. PHN-koulutusohjelman alkamisvuodesta 2004 moni asia on muuttunut. Korkeakoulut ovat siirtyneet opintoviikoista ECTS-pistetykseen (European Credit Transfer System), ja koulutukseen järjestetään nykyisin pääsykokeet myös ulkomailla.

PHN-opiskelijoiden opetussuunnitelmassa (katso tarkemmin Study Guide 2007–2008 ja KPAMK:n opinto-opas 2004–2005) on eroavuuksia riippuen opiskelijan kansalaisuudesta, esimerkiksi suomenkieliset opiskelijat eivät tarvitse suomenkielenkursseja tai suomalaista kulttuuritietoutta. Yleisesti ottaen toteaisimme, että PHN-opetussuunnitelma on vaativa, opiskelijoiden on opittava uutta substanssiasiaa vieraalla kielellä ja sen lisäksi heidän on opiskeltava täysin uutta kieltä, suomea. Heidän tulisi oppia sekä arkielämässä että ammatillisessa mielessä tarvittavaa suomenkieltä.

Opetussuunnitelma perustuu neljään ydinosaamisalueeseen: ammattiosaamisen, henkilökohtaiseen, sosiaaliseen ja strategiseen kompetenssiin. Terveystieteiden työssä edellyttää erityisesti vahvoja viestintä- ja vuorovaikutustaitoja. Koulutus täyttää EU:n sairaanhoitajakoulutuksesta antamien direktiivien vaatimukset. (Opinto-opas 2007–2008, 184.)

PHN-opetussuunnitelmassa suomalaista kulttuuria opetetaan sekä heti ensimmäisenä lukukautena, että suomalaista yhteiskuntaa myöhemmin, neljän opintopisteen edestä. Yksi opintopiste vastaa kaiken kaikkiaan 26,7 tuntia opiskelijan työskentelyä.

Suomalaista kulttuuritietoutta levittyä luonnollisesti myös suomenkielen opintojen kautta. Suomenkielen opintoja on tasaisesti läpi koko koulutuksen 13 opintopisteen edestä. Tätä on huomattavasti lisätty vuodesta 2004, jolloin lähtökohtana oli ainoastaan 6 opintopistettä. Englantia opiskellaan 6 opintopisteen edestä. Kieliopintoja voi lisäksi opiskella vielä 4 opintopisteen edestä vapaasti valittavien opintojen osalta.

Opiskelijoiden työharjoittelua eli käytännön harjoittelua on suhteellisen paljon. Tutkinnosta on työharjoittelua noin kolmasosa 1/3 eli 86 op / 240 op. Työharjoittelua ja

teoriaopetusta on vuorotellen. Työharjoittelun kautta opiskelijat saavat tuntumaa suomenkieleen ja suomalaiseen kulttuuriin.

2.7 Suomalainen kulttuuriympäristö

Kupiainen on teoksessaan (1994, 27) käyttänyt Tylorin klassista määritelmää kulttuurista:

”kulttuuri on kompleksikokonaisuus, joka sisältää tiedon, uskon, taiteen, moraalin, lain, tavat sekä muut ominaisuudet ja tottumukset, jotka ihminen on hankkinut yhteisön jäsenenä.”

Hänen teoksensa mukaan kulttuuri voi olla ryhmän elämäntapa. Kulttuuri on myös hankittua tietoutta, jota ihmiset käyttävät kokemustensa tulkitsemiseen sekä sosiaalisen käyttäytymisen muodostamiseen. Hänen mukaansa sekä fyysinen ympäristö että tuottamamme esineet ovat osa kulttuuria. Nykyisin kulttuurit linkittyvät yhä enemmän toisiinsa, eikä yksiselitteisiä rajoja niille ole olemassa. Emme halua tässä selvityksessämme tukea stereotyyppioita eri kulttuureista, jolloin on enemmän tai vähemmän vääristyneitä käsityksiä ja yleistyksiä eri kulttuureista. (katso lisää Taajamo 2005, 62.)

Tässä yhteydessä on tarpeen määritellä kulttuurishokki. Tämä tarkoittaa ihmisen joutumista vieraaseen ja erilaiseen ympäristöön, kuin mihin hän on tottunut. Yksilön on tällöin sopeuduttava uusiin asioihin. Kulttuurishokki voi ilmetä konkreettisesti koulun vaihdoksessa, paikkakunnalle muuttamisena tai muuna vastaavana tapahtumana. Ihminen on siis vieraassa ympäristössä, missä asiat tapahtuvat ja toimivat eri tavoin, mitä mihin hän on tottunut. Ihminen voi olla yksinäinen, kohdata kieliongelmiä, tapojen, arvojen tai ympäristön erilaisuutta tai epäluuloisuutta. Häntä voi ahdistaa ja hän voi kokea koti-ikävää. Yleensä kielteiset piirteet nousevat esille veratessa niitä kotioloihin. (Kupiainen 1994, 46–48.)

Usein sanotaan kansainvälisen koulutuksen ja monikulttuurisen koulun olevan tärkeä väline pyrittäessä muuttamaan käyttäytymistapoja ja asenteita. Tällaisella toiminnalla pyritään takaamaan tasa-arvoinen toiminta ja epäoikeudenmukaisen syrjinnän ja rasismien ehkäiseminen. Kuitenkin nyky-yhteiskunnassa esimerkiksi englan-

ninkielisen koulutuksen järjestämisessä opiskelijat ovat jo ennalta hyvin motivoituneita ja valmiita kohtaamaan uusia haasteita.

Aalto (2003, 49) tuo julki, että ulkomaalaisilla opiskelijoilla on vaikeuksia omaksua suomalainen opiskelukulttuuri. Mistä nämä ongelmat sitten johtuvat on hänen mukaansa jäänyt selvittämättä, mutta suurimpina asioina olivat erilaiset opiskelutyylit ja tapa kommunikoida erilaisista asioista. Ammattikorkeakoulujen puolella opiskelijoiden heterogeenisuus, lähtötasojen eroavaisuus aiheuttaa usein haasteita. Näkemyksemme mukaan eurooppalainen koulutusjärjestelmä ja opiskelukulttuuri eroaa aika olennaisesti esimerkiksi kiinalaisesta, jossa päämääränä on ulkoa oppiminen eikä oman kriittisen reflektion tuottaminen.

Opiskeluympäristö oli Aallon (2003, 49) mukaan tyytyväisyyttä lisäävä tekijä. Myös opettajien ja opiskelijoiden välinen vapaa ja välitön suhde koettiin hyvänä ja myönteisenä. Kirjasto ja IT-palvelut olivat hänen tutkimuksensa mukaan saaneet kiitosta. Suhteet suomalaisiin opiskelutovereihin saattaa kuitenkin jäädä etäiseksi, vuorovaikutuksellisin keinoin: *”Ystävyyssuhteita suomalaisten kanssa syntyy vähän”* (Aalto 2003, 49).

Opiskelijoilla työharjoittelun järjestäminen osoittautui Aallon (2003, 46) tutkimuksessa kaikille ammattikorkeakouluille ongelmalliseksi. Ongelmallista tässä on ollut harjoittelijan tarvitsema ohjaus, ohjaajan kielitaito sekä opiskelijan suomenkielen puutteellinen osaaminen. Tästä syystä paneudummekin tässä selvityksessämme myös työharjoittelun sujuvuuteen, koska harjoittelulla on iso osuus PHN-koulutusohjelmassa. Yhteenvetona voidaan yleisesti todeta, että ulkomaalaisella opiskelijalla on vaikea omaksua suomalainen elämäntapa, johon liittyy myös erilainen opiskelukulttuuri (Katso taulukko 2.)

Taulukko 2. Suomessa elämiseen liittyvät ongelmat (Aalto 2003, 51, mukailten)

	%	Yliopisto (N)	Amk (N)
Toimeentulo-ongelmat	82	16	20
Vaikeudet sopeutua suomalaiseen yhteiskuntaan ja elämäntapaan	43	7	12
Koti-ikävä, kulttuurishokki	43	41	5
Vaikeudet solmia ihmissuhteita	41	3	15
Pohjoinen ilmasto	25	8	3
Rasismi	22	2	8

2.8 Viestintä

Viestinnässä on Mattilan, Ruususen & Uolan (2006, 9-11) mukaan tarkoituksena esimerkiksi sanoa asia tarkoituksenmukaisesti, tilanteeseen sopivasti sekä tehokkaasti. Taitava viestijä huomioi muutkin ympärillä olijat. Pelkästään jo hyvien tapojen hallinta ja luonteva käytös tuovat myönteistä viestintää.

Viestintä sisältää sekä verbaalisen että nonverbaalisen viestinnän ja lisäksi keskustelu- ja esiintymistaidot (Katso kuvio 1.). Nämä ovat opettajan työssä hyvin tärkeitä ja olennaisia. (Mattila ym. 2006, 45.)

Jokainen ihminen on monen tekijän yhteistulos. Perinnölliset tekijät määräävät meissä vain käyttäytymisemme edellytykset. Sosiaaliset- eli ympäristötekijät muokkaavat meistä lopullisesti sellaisia, kuin olemme. Ympäristö voi joko aktivoida tai passivoida meitä. (Wiio 1994, 23., Mattila, Ruusunen & Uola 2006, 45.)

Viestinnässä tärkeä tekijä on ihmisen tarkkaavaisuus. Miten sen saa ylläpidettyä ja aktivoitua? Tähän vaikuttavat erilaiset tekijät, esimerkiksi asioiden monimutkaisuus. Tarkkaavaisuuden kautta myös asioiden sisäistäminen helpottuu. (Wiio 1994, 65–66.)

Inhimillinen viestintä, eli tiedon vaihtaminen ihmisten välillä on normaalia ihmisten kanssakäymistä toistensa kanssa. Viestintään ja sen onnistumiseen vaikuttaa ihmisen yksilölliset ja yhteisölliset taustatekijät; sukupuoli, ikä, kansalaisuus, ympäröivä kulttuuri ja yhteiskunta ja niin edelleen. (Wiio 1994, 67–71.) Viestinnällinen osaaminen on erityisen tärkeää hoitotieteellisessä koulutuksessa, koska terveydenhoita-

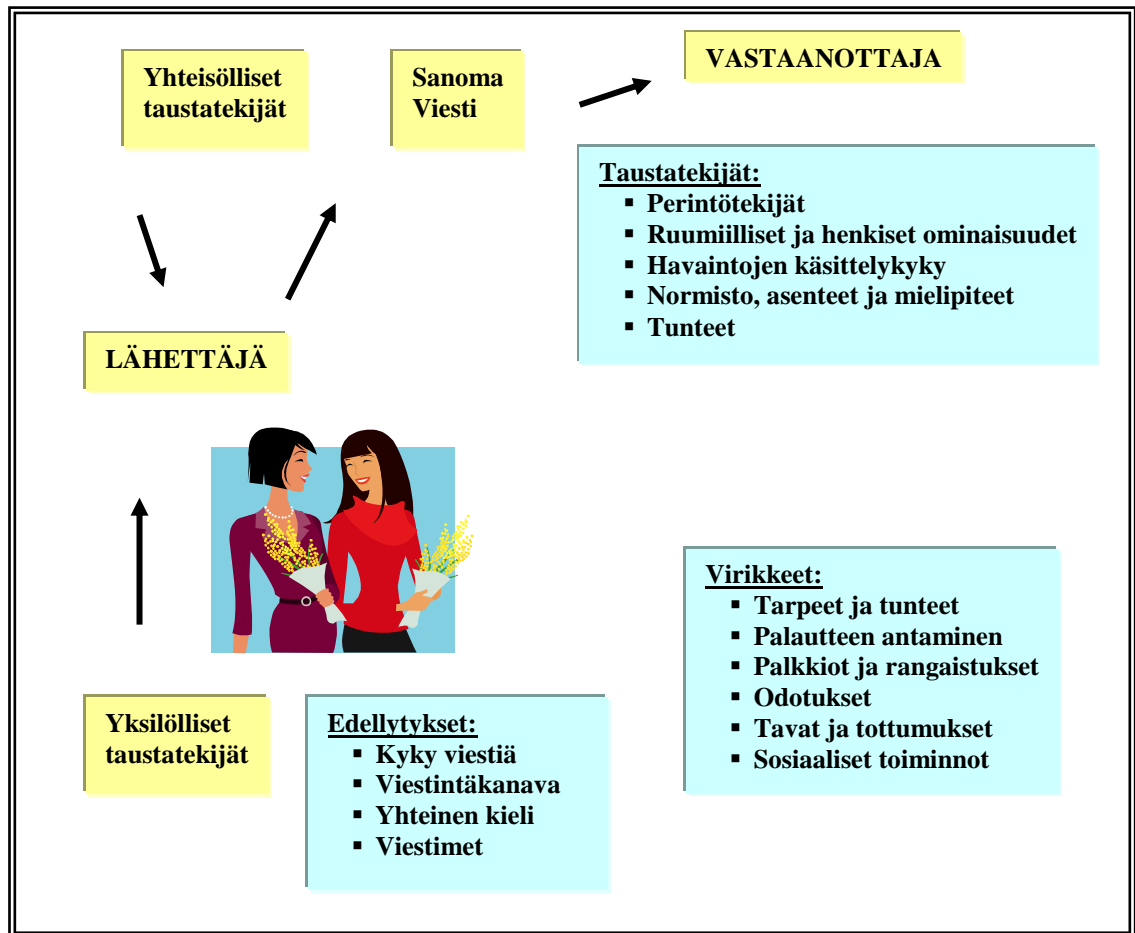
jan hyvät kommunikointivalmiudet ovat ensisijaisia hänen asiakaslähtöisessä työssään.

Yksi viestinnän tärkeä tekijä on yhteinen kieli. Olkoon se konkreettisesti sitten mikä tahansa, mutta viestijöiden tulee ymmärtää toisiansa ja tulla ymmärretyksi. Viestinnän perille menemiseen vaikuttaa jokaisen yksilöllinen viestintätapa ja – tottumus. Ilman yhteistä kieltä ei sillä ole merkitystä. (Wiio 1994, 72–73.)

Viestinnän onnistumiseen vaikuttaa esimerkiksi viestinnässä käytetty verbaalinen ilmaisu. Jokin sana voi tarkoittaa jollekin toiselle ihmiselle aivan päinvastaista ja saada aikaiseksi ihan erilaisen merkitysisällön. Tämä aikaansaa viestinnän käyttäytymisen eroja. (Mattiila ym. 2006, 48.)

Mikään viestintä ei ole irrallinen ilmiö, vaan sisältää useita eri tekijöitä. Viestintää ei synny tyhjiössä, vaan se tarvitsee ympärilleen jonkin kontekstin. Viestintään vaikuttavat ihmisen eleet, kieli ja erilaiset viestimet. Verbaalisen ja nonverbaalisen viestinnän ollessa vastakkain, valitettavasti usein nonverbaalinen viestintä vie voiton. Syynä tähän on ihmisen tunteet. Kielellisesti sanat ja niiden merkitys on suuressa merkityksessä. Tämän vuoksi sanojen merkitys varsinkin englanninkielisessä koulutuksessa on hyvin suuressa merkityksessä. Merkitys tulee olla yhteinen, jolloin asia voidaan ymmärtää oikein. (Wiio 1994, 103–112.)

Jos ihminen ei ymmärrä sanojen merkitystä, vaikuttaa tämä selkeästi sanoman ymmärtämiseen. Tällöin ei riitä, että ihminen vastaanottaa sanoman, jos sen merkitysisältö on epäselvä. Tämä onkin yksi englanninkielisen koulutusohjelman merkittäviä tekijöistä, joihin opettajien tulee panostaa. Ymmärrettävyyteen vaikuttaa asioiden havainnollisuus, kieliasu, samaistuminen sekä tietysti opiskelijan motivaation taso. (Wiio 1994, 121–122.) Konkreettinen merkitys syntyy sosiaalisena sopimuksena ja vakiintuneen kokemuksen kautta.

Kuvio 1. Viestinnän taustatekijät, edellytykset ja virikkeet (Mattila ym. 2006, 45, mukaillen)

3 SELVITYKSEN KYSYMYKSET

Selvityksen pääkysymyksenä on selvittää vieraskielisen terveydenhoitajakoulutuksen toimivuutta suomalaisessa oppimisympäristössä. Tätä tarkastellaan neljästä näkökulmasta: kieli- ja kommunikointitaidoista, kulttuurisesta näkökulmasta, oppimisympäristöstä ja koulutusohjelman laadusta. Kysymyksemme painottuvat kuitenkin enemmän kieli- ja kommunikointitaitoihin sekä kulttuuriseen näkökulmaan, koska mielestämme nämä ovat niin keskeisessä asemassa koko kysymyksen asettelussa.

1. Kieli- ja kommunikointitaitojen merkitys vieraskielisen terveydenhoitajakoulutuksen toteutuksessa?
2. Monikulttuurisuuden vaikutus opetukseen PHN-koulutusohjelmassa?
3. Oppimisympäristön merkitys teorian ja käytännön harjoittelun jaksoilla PHN-koulutusohjelmassa?
4. ”Onko järkeä vai ei?” - onko tarkoituksenmukaista järjestää vieraskielistä terveydenhoitajakoulutusta Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulussa, sosiaali- ja terveystieteiden yksikössä?

4 TUTKIMUSMENETELMÄT

Selvitys tehdään kvalitatiivisesti eli laadullisesti, teemahaastatteluihin pohjautuen. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa lähtökohtana on kuvata todellista opiskeluelämää. Selvityksemme on ainutlaatuinen, ja aineisto tulkitaan sen mukaisesti. Aineisto pohjautuu todellisiin tilanteisiin, jossa ihminen on tutkittavan tiedon keräämisen kohde. Laadullisessa tutkimuksessa tutkimuksen kohdejoukko valikoidaan tarkoituksenmukaisesti, ja hankesuunnitelma yleensä elää parhaimmillaan hankkeen mukana ja muotoutuu tutkimuksen edetessä. Tästä syystä hankesuunnitelmaa ja selvityksen ongelmia voidaan joutua muuttamaan selvityksen edistyessä. Selvityksen ongelmia tarkastellaan objektiivisesti, eli tutkija seuraa selvityksen kohdetta ikään kuin ulkopuolelta, puolueettomasti, sekoittamatta omia oletuksiaan tutkimukseen. (Hirsjärvi 1997, 160–168.; Eskola & Suoranta 1998.)

Tutkimusmenetelmänä käytetään teemahaastattelua. Teemahaastattelussa (Katso Liite 1.) haastattelun aihepiirit, eli teemat ovat tiedossa, mutta kysymysten tarkka muoto ja järjestys puuttuvat. Haastattelun aikana on mahdollisuus tarkentaa keskustelua ja sitä kautta päästä syvällisempiin tietoihin. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2003, 195.)

Haastattelun toteutamme sekä yksilö-, että parihaastatteluna. Parihaastattelu on ryhmähaastattelun alalaji. Parihaastattelussa tarkoituksena on, että haastateltavat ovat luontevampia ja vapautuneimpia. Teemahaastattelu kestää yleensä tunnista kahteen, mutta parihaastatteluissa joudumme varautumaan erilaiseen aikatauluun. (Hirsjärvi ym. 2003, 197.)

Suurimman osan haastatteluista toteutamme yksilöhaastatteluina. Haastattelu on yleensä toiminnallista, molempia osapuolia miellyttävä, joustava metodi. Haastattelu itsessään on tutkijan johtama sosiaalinen vuorovaikutustilanne. Haastattelu on haastattelijan suunnittelema, motivoiva ja ylläpitämä sekä luottamuksellinen tapahtuma. Tämän vuoksi sillä on tarkoitus ja se vastaa selvityksen ongelmien problematiikkaan. Haastattelu on tilanne- eli kontekstisidonnainen. Tulokset ovat tutkijan tulkin-
taa, ja siksi niiden yleistämistä on tarkkaan harkittava. (Hirsjärvi & Hurme 2001.; Eskola & Suoranta 1998.)

Haastateltava antaa oman subjektiivisen näkemyksensä haastattelun kysymyksiin. Selvityksen tekijöinä joudumme luottamaan haastateltavien näkemyksiin, emmekä voi kritisoida niiden oikeellisuutta. Haastattelujen jälkeen kirjoitamme auki haastattelujen manuaaliset muistiinpanomme. Auki kirjoitetut haastattelut järjestämme loogisesti kysymyksittäin, mutta analysoimme vastaukset yhtenä otoksena. Selvitykseen osallistuneiden haastateltavien henkilöllisyys pysyy anonyymeinä.

Laadullisessa tutkimuksessa on tärkeätä huomioida tutkijan omat arvot, sillä ne muovaavat sitä toimintaa, jolla pyritään ymmärtämään tutkittavia ilmiöitä. Hirsjärvi ym. (2003) ovat kirjassaan tuoneet esille kvalitatiivisen tutkimuksen tyypillisiä piirteitä.

Kvalitatiivinen tutkimus on:

1. Luonteeltaan kokonaisvaltaista tiedon hankintaa ja aineisto kootaan luonnollisessa, todellisessa tilanteessa
2. Tieto kerätään ihmisiltä. Tutkija luottaa tällöin omiin havaintoihinsa ja keskusteluihinsa tutkittavan kanssa, kuin mittausvälineillä (erilaisilla testeillä) saatuun tietoon. Näitä voidaan käyttää lisänä, mutta ei ainoastaan
3. Analyysi tehdään induktiivisesti, eli aineistosta lähtöisin olevista asioista. Tällöin tutkijan tarkoituksena on paljastaa odottamattomia seikkoja. Aineistoa tarkastellaan monitahoisesti ja yksityiskohtaisesti
4. Suositaan menetelmiä, missä tutkittava tulee selkeästi esille. Esimerkiksi teemahaastattelu, erilaisten dokumenttien ja tallenteiden analysointi
5. Kohdejoukko on valittu tarkoituksenmukaisesti. Ei satunnaisesti
6. Hankesuunnitelma muotoutuu selvityksen edetessä. Selvitys on joustava ja suunnitelma muuttuu olosuhteiden mukaisesti
7. Tutkittavat tapaukset ovat ainutkertaisia ja tulkitaan vain ja ainoastaan sen mukaisesti. Ei siis yleistettävissä

Mukaiillen Hirsjärvi ym. (2003, 155.)

4.1 Selvityksen prosessikuvaus

Keväällä 2008 valitsimme selvityksemme haastateltavat henkilöt, joita oli kahdeksan. Selvitykseen oli mielestämme tärkeää saada mukaan opintojensa alkuvaiheessa että loppuvaiheessa olevia opiskelijoita, heidän mahdollisten mielipide-erojensa vuoksi. Heidän lisäksi selvitykseen osallistui kaksi opettajaa ja kaksi käytännön harjoittelun ohjaajaa.

Teemahaastattelut teimme varhaisessa vaiheessa helmikuussa 2008 ja haastattelutilanteet olivat vapaamuotoiset. Haastattelutilanteita ei nauhoitettu vaan kirjoitimme muistiin tärkeimmät asiat ja tilanteiden jälkeen auki kirjoitimme tarkemmin suulliset haastattelut. Ilmapiiri haastatteluissa oli luottamuksellinen, vapautunut ja mahdollisti tarkempien kysymysten luomisen. Haastattelut koottiin yhdeksi aineistoksi ja tulokset analysoitiin kysymyksittäin.

4.2 Selvityksen eettisyys ja luotettavuus

Tutkimuksen tekemiseen liittyy aina eettisiä kysymyksiä. Tutkimuksen aluksi tulee selvittää tutkimuksen lupa-asiat. Selvityksen aloitusvaiheessa tammikuussa 2008 olemme keskustelleet sosiaali- ja terveysalan yksikönjohtajan kanssa ja saaneet häneltä suullisen tutkimusluvan. Tutkimuksessa säilytetään tutkittavan anonymiteetti ja tutkittava on antanut suullisen suostumuksensa haastatteluun. Nämä ovat tutkimuksen eettisyyden perustekijät. Itse haastattelutilanne on usein stressaava ja siksi sen luottamuksellisuuden säilyminen on hyvin tärkeää. (Hirsjärvi & Hurme 2001.)

Haastattelun purkaminen aikaansaa eettistä problematiikkaa, esimerkiksi kuinka hyvin tutkija kykenee purkamaan haastattelun. Samaa periaatetta noudattaen tulosten analysoinnissa tulee tutkijan tehdä oikeita johtopäätöksiä ja tulkita haastateltavaa. Koko tutkimuksen prosessin ajan tulee huomioida luottamuksellisuus ja tutkijan tulee esittää sellaista tietoa, joka on todellakin varmaa eikä vain mahdollista. (Hirsjärvi & Hurme 2001.; Eskola & Suoranta 1998.)

Laadullista tutkimusta tekevä tutkija joutuu läpi työnsä arvioimaan ja analysoimaan omaa tekemistään ja sen luotettavuutta. Eskola & Suoranta (1998) toteavatkin kirjallisuudessa, että laadullisen tutkimuksen pääasiallinen luotettavuuden lähde on tutkija itse. Tämä tarkoittaa sitä, että tutkijan tulee jatkuvasti peilata omia tekemiään

ratkaisuita luotettavuuden kannalta. Eskola & Suorannan (1998) mukaan tutkijan tulee luotettavuuden kannalta pohtia myös tutkimuksen uskottavuutta. Tämä tarkoittaa tutkijan vertaamista omia käsityksiään tulkittavien käsityksiin.

Tutkimuksen validiteetti on pätevyyttä, eli valittu tutkimusmenetelmä mittaa juuri sitä asiaa, jota sen tuleekin mitata. Sisäistä validiteettia eli pätevyyttä arvioitaessa tarkoitetaan tutkimuksen teoreettisten ja käsitteellisten määrittelyjen yhteensopivuutta. Tutkimuksen lähtökohtien ja käsitteellisten määritteiden sekä valittujen menetelmien käyttö tulee olla loogisessa suhteessa toisiinsa. Puhuttaessa ulkoisesta validiteetista tarkoitetaan jo tehtyjen tulkintojen, johtopäätösten sekä aineiston välisten suhteiden pätevyyttä. Tämä ulkoinen validiteetti on yhteydessä tutkijan käyttäytymiseen. Eskola & Suoranta (1998) toteavatkin kirjallisuudessa tutkimushavainnon olevan ulkoisesti validi, kun se kuvaa tutkittavan kohteen täsmälleen sellaisena kuin se on. (Hirsjärvi ym. 2003, 214.)

Reliabiliteetti taataan Eskola & Suorannan (1998) mukaan silloin, kun aineisto ei sisällä ristiriitaisuuksia. Ristiriitaisuudet voidaan välttää esimerkiksi useilla havainnointikerroilla tai käyttämällä useata havainnoitsijaa. Reliabiliteetti on konkreettisesti mittaustulosten toistamista, eli mikäli toinen tutkija tekisi tutkimuksen samasta aineistosta, päätyisi hän samaan lopputulokseen. Objektivisuus on tässä työssä pitkälti sidoksissa subjektiivisuuteen, onhan kyseessä yksittäisten henkilöiden subjektiivisista mielipiteistä ja kokemuksista.

5 TULOSTEN ANALYSOINTI

5.1 Haastateltavien taustatiedot

Haastatteluihin osallistui kahdeksan henkilöä, joista neljä oli opiskelijoita. Opiskelijat olivat haastatteluvuonna aloittaneelta ja valmistuvalta PHNy-ryhmiltä. Heidän lisäksi haastattelimme englanninkielisessä koulutusohjelmassa työskenteleviä opettajia ja käytännön harjoittelun ohjaajia, sairaanhoitajia. Yksi opiskelijoiden haastattelu tehtiin parihaastatteluna, joten haastatteluita tehtiin yhteensä seitsemän (7) kappaletta. Haastattelut tehtiin teemahaastatteluina ja haastattelun runko on liitteenä (Katso liite 1). Haastatteluiden tulokset analysoidaan selvityksen pääkysymyksien kautta.

5.2 Kieli- ja kommunikointitaitojen merkitys vieraskielisen terveydenhoitajakoulutuksen toteutuksessa

5.2.1 Viestinä ja kommunikointitaidot vieraalla kielellä

Eräiden opiskelijoiden mielestä opettajien kielitaito on yleisesti ottaen huonoa, häiritsevää ja hidasta. Tämän vuoksi opettajat opettavat yksinkertaista, helppoa terminologiaa hyödyntäen. Opettajien opetustapaan vaikuttaa kuitenkin aina heidän oma persoonallisuutensa. Ehkäpä kielitaito on syy siihen, että opiskelijat turhautuvat ja opetus tuntuu raskaalta. Joskus suomenkielinen opiskelija joutuu tulkiksi, eli joutuu toimimaan ”apuopettajana” englanninkieliselle opiskelijalle.

Käytäntöä pohtiessa osa opiskelijoista oli sitä mieltä, että käytännön harjoittelussa ei usein edes yritetä puhua englantia. Poikkeuksia löytyy, ja käytännön kentät ovat aina erilaisia. Ajoittain puhutaan todella hyvää englantia. Opiskelijoiden mielestä avoterveydenhuollon puolella, neuvoloissa, ohjaajilla on parempi kielitaito kuin sairaaloiden tai terveyskeskusten ohjaajilla.

Käytännön ohjaaja arvioi oman kielitaitonsa kohtalaiseksi ja yleisesti sairaanhoitajien kielitaidon olevan parempi kuin lähihoitajien. Toisen käytännön ohjaajan mukaan hänen osastollaan vain 3-4 henkilöä kykenee ohjaamaan opiskelijoita englanninkielellä. Tämä merkitsee sitä, että yleisesti englanninkielen taidon taso osastolla on heikko. Näin ollen myös PHN-opiskelijoiden työvuorot tehdään kielitaitoisten oh-

jaajien mukaisesti. Haastatteluun osallistuneen ohjaajan mielestä ohjaajat puhuvat englantia kohtalaisesti ja asiat tulevat selviksi. Mutta hän kritisoi opiskelijoiden kielitaidon vaihtelevan ”surkeasta” hyvään.

Opiskelijoiden mielestä he itse ymmärtävät toisiaan hyvin ja kommunikoivat keskenään helposti. Opiskelijoiden oman arvionsa mukaan heidän kielitaitonsa on yleisesti ottaen hyvä, mutta murre voi vaikuttaa ymmärtämiseen.

Opettajien oman mielipiteensä mukaan heidän kielitaitonsa ei ole tarpeeksi hyvää ja riittävää. Heidän mukaan opiskelijat antavat kielteistä palautetta opettajien kielitaidosta, joten opettajat tunnistavat tämän asian. Opettajien mielestä useimmiten opiskelijoilla on parempi kielitaito kuin opettajilla, erityisesti uusilla opiskelijoilla. Kielitaito vaihtelee kuitenkin eri ryhmien välillä.

5.2.2 Miten kommunikointi on mielestäsi onnistunut koulutuksen aikana?

Opiskelijoiden mukaan opettajien ja opiskelijoiden välinen ymmärtäminen ”tökki” huonon kielitaidon vuoksi. Tästä huolimatta, ”asenne on hyvä” ja koulussa ”yritetään ainakin puhua”.

Käytännön ohjaajan mukaan kommunikointi on sujunut hyvin, tarvittaessa ”väännettään rautalangasta”. Toisen ohjaajan mukaan kommunikointi on ongelma, esimerkiksi opiskelijan murteen vuoksi. Väärinymmärryksiä sattuu, sillä opiskelijat ”eivät kysy mitään”. ”Hymyllään ja kiitellään, mutta oikeasti ei ymmärretä asioita”.

Suomenkielen osalta opiskelijoilla ei ole ollut ongelmia, mutta se koetaan vaikeaksi. Toiset toivoisivat enemmän suomen kielen opetusta ja toisten mielestä sitä on tarpeeksi. Opiskelijat kokevat sen jäävän aina taustalle, muiden aineiden syrjäyttäessä sen. Yksi opiskelijoista toivoisi pelkkää suomenkieltä ensimmäisen vuoden aikana, tai suomenkielen vaatimus yhdeksi kouluun pääsyn kriteeriksi. Jotkut opiskelijat osaavat suomea jo ennen Kokkolaan saapumista.

Käytännön ohjaajien mukaan suomenkielen puute korostuu potilaskontaktien myötä. Opiskelijoilla ei ole rohkeutta käyttää suomenkieltä ja he tarvitsisivat enemmän tukisanastoa. Tämän vuoksi ohjaus jää helposti toimenpidekeskeiseksi, koska vuoro-

vaikutus ja kirjaaminen eivät onnistu. Tämä tarkoittaa, että opiskelijan oma tekeminen jää puuttumaan ja hän vain seuraa ohjaajan tekemisiä. Ohjaajien mielestä opiskelijoilla pitäisi olla enemmän suomenkieltä ja ammattisanastoa, jotta voisivat kommunikoida potilaan kanssa.

Opettajien mukaan suomenkielen puute ei ole ongelma koulussa, vaan hoitotyön harjoittelussa. Harjoittelussa opiskelijan tulisi puhua potilaan kanssa suomea ja henkilökunnan kanssa englantia. Toisen opettajan mukaan taas suomenkielen puute on ajoittain ongelma. Ongelmana on hänen mukaansa se, ettei opiskelijoita integroida muihin suomalaisiin opiskelijaryhmiin. Hän toivoisi puolen vuoden tiivistä suomenkielen pakettia opiskelijoille, jonka jälkeen heidän tulisi osata sitä. Opettajien mukaan suomenkielen opetusta onkin lisätty opiskelijoille. Kommunikointiin ratkaisuksi koettaisiin ja peräänkuulutettiin ”*tietopakettia*”, joka jaettaisiin niin luennoitsijoille ja tarvittaessa myös opiskelijoille.

5.3 Monikulttuurisuuden vaikutus opetukseen Public Health Nursing -koulutusohjelmassa?

5.3.1 Miten kulttuuritietous vaikuttaa opetukseen?

Opiskelijoiden mielestä on tärkeää antaa opiskelijoille mahdollisuus kertoa omasta taustastaan. PHN-koulutukseen osallistuvat osapuolet ovat kiinnostuneita ja avoimia opiskelijoiden eri kulttuureista ja kansallisista taustoista. Opiskelijat pitävät tärkeänä, että opettajilla olisi yleiskäsitys opiskelijoiden kulttuuritaustasta, eikä aina käsiteltäisi ”*Kokkolan mallia*” ja ”*mutta meillä Suomessa tehdään kuitenkin näin...*” Käytännön ohjaajan mukaan tehdään aika paljon, verrataan esimerkiksi suomalaisiin linjauksiin ja tapoihin. Opetuksessa tulee huomioida sukupuoleen liittyvät tilanteet, ettei synny jollekin kansalaisuudelle noloja tilanteita. Opiskelijat eivät välttämättä uskalla sanoa tätä ääneen. Toisen ohjaajan mukaan kulttuuritietous vaikuttaa ja ohjaajalta vaaditaan herkkyyttä tunnistaa asioita, jotka esimerkiksi liittyvät kasvojen menettämisen vaaraan.

Opettajien mukaan kulttuuritietous vaikuttaa opiskelijoiden käyttäytymiseen. Esimerkiksi kiinalaiset eivät tunne yksilöllisyyttä omassa kulttuurissaan samalla tavalla kuin länsimaissa. Opettajien mukaan opiskelijoilla on luonnollisesti erilaisia käsi-

tyksiä eri asioista ja ”*tabuja*”. Opettajan etunimen käyttö ei ole mitenkään itsestään selvää ulkomaalaisille. Ulkomaalaisilla opiskelijoilla ei esimerkiksi ole käsitystä pakkasesta tai kaamoksesta, ennen kuin joutuvat kohtaamaan vastaavanlaisia ilmiöitä.

5.3.2 Opettajien valmius toimia koulutusohjelmassa

Opettajien valmiuteen toimia PHN-koulutusohjelmassa jakaa opiskelijoiden mielipiteitä. Osalla opettajista on valmiudet toimia PHN-koulutusohjelman opettajina, mutta joidenkin opiskelijoiden mielestä opettajakoulutuksessa tai täydennyskoulutuksessa pitäisi olla enemmän kulttuuritietoutta, johon sisältyisi uskonnotietous- ja arvo- maailmaopetus, sekä käyttäytymistavat ja -mallit. Sillä usein voi tulla eteen ”*enpä olisi ajatellut, että noinkin on mahdollista*” -ajattelu. Joidenkin opiskelijoiden mielestä on jännittävää opetella tekemään asioita uudella tavalla ja uusin tyylein.

Toisen käytännön ohjaajan mielestä paikallaan olisi järjestää jatkuvasti ulkomaalaisia opiskelijoita ohjaaville monikulttuurinen koulutuspäivä. Yleensä kuitenkin tällaisella ohjaajalla on jo taustalla kiinnostusta erilaisista kulttuurisista asioista. Toisen mielestä koko asia on jätetty ”*herran haltuun*”, ja ettei kyetä varmistamaan opettajien taitoja. Yksikköön joudutaan ottamaan ulkopuolisia luennoitsijoita, joita ei välttämättä tunneta eikä myöskään heidän vieraskielistä opetustaitoansa. Nämä seikat vaikuttavat suoranaisesti opetuksen laatuun.

5.3.3 Opiskelijoiden valmius toimia koulutusohjelmassa

Osan opiskelijoiden mukaan kieli on ongelma. Opiskelijoilla on ollut joitain monikulttuurisia kursseja, mutta turhaan. Valmistautuminen opiskeluun monikulttuurisissa ja –kielisissä ryhmissä tapahtuu luonnostaan, varsinkin silloin kun kyseessä on pieni opiskeluryhmä. Kuitenkin tärkeätä olisi että suomalaisessa perusopetuksessa jo yläkoulussa aloitettaisiin monikulttuuristen asioiden läpikäynti.

Käytännön ohjaajien mukaan PHN-opiskelijoiden omatoimisuutta käytännön harjoittelussa tulisi lisätä ja tähän tulisi panostaa. Olisi tärkeä kannustaa suomen kielen opiskeluun ja suomalaisen hoitotyön arvojen tuntemiseen. Toisen ohjaajan mukaan suomalaisen kulttuurin kurssi on jo olemassa. Kurssilla tulisi laajentaa käsitystä potilaasta. Suomalaisilla hoitajilla on: ”*tosi suuri vastuu potilaasta ja tämä voi tulla*

monelle ulkomaalaiselle yllätyksenä.” Suomalainen hoitaja katsoo potilasta kokonaisvaltaisesta, mitä ei useissa muissa maissa tehdä. Hänen mukaan osastolla ei ole ollut kulttuurisia tai muita yhteentörmäyksiä tai sukupuolesta johtuvia ongelmia.

Opettajien mukaan ryhmissä on eroja. Esimerkiksi kiinalaisilla opiskelijoilla on vaikeuksia ymmärtää, ettei täällä toimita kuten Kiinassa. Opiskelijoita tulee valmentaa tiedolla, heille tulee selittää ja vertailla asioita. Heille tulee tehdä selväksi millainen on heidän vastuunsa opiskelussa. Toisen opettajan mukaan valmennusta ei ole lainkaan ja siksi siihen tarvittaisiin enemmän aikaa. Yhteistoiminnan kautta opiskelijat oppivat välittämään niin opettajista, kuin muista opiskelutoverista.

5.4 Oppimisympäristön merkitys teorian ja käytännön harjoittelun jaksoilla koulutusohjelmassa

Oppimisympäristöllä ja sen toimivuudella on tärkeä asema koulutusohjelman onnistumiselle. Teoriaopetus tapahtuu yksikön luokkatiloissa, perinteisissä erikokoisissa luokkahuoneissa ja laboraatiotunnit erityisissä hoitotyön luokissa. Perinteisten teoriaopetusten luokkatilat vaihtelevat päivittäin. Käytännön harjoittelu tapahtuu oppilaitoksen ulkopuolisissa terveyden- ja sosiaalihuollon organisaatioissa.

5.4.1 Millainen on ollut koulutuksen opetusvälineistö, luokat ja materiaali sekä niiden laatu?

PHNy1-opiskelijoiden kokemusten mukaan useat materiaalit on jätetty käännettäväksi suomalaiselle PHN-opiskelijalle tai sitten materiaaleja annetaan suomeksi. Tämän he kokevat vääränä. Luokat ovat hyviä, mutta opettajat eivät osaa käyttää audiovisuaalisia välineitä. Sähköposti on suomeksi, mikä hankaloittaa sen käyttämistä. ATK-neuvontaa ei aina ole saatavilla tai sitten sieltä ei osata auttaa. Kirjaston pitäisi olla lähempänä eikä keskustassa, kahden kilometrin päässä. Kirjaston englanninkielinen kirjatilanne parantunut muutaman vuoden aikana, mutta monet terveydenhoitotyön kirjat ovat suomeksi, eikä saatavilla ole vastaavia englanniksi. Opettajat eivät konkreettisesti suosittele mitään kurssikirjallisuutta.

PHNy4-opiskelijoiden mielestä kirjoja saa, mutta kirjojen kappalemäärä on vähäinen: ”*mutta jos ehtii heti varaamaan voi saada joitain*”. Sähköposti on suomeksi ja ATK-apua ei saatavilla. Kopiointi nähdään kalliina. Opettajilla on omat materiaalit.

Videot ovat suomeksi ja ajoittain suomenkielinen opiskelija joutuu kääntäjäksi. Isommissa suomalaisille tarkoitetuissa koulutuksissa ei oteta huomioon englanninkielisiä PHN-ryhmiä.

Käytännön ohjaajien mukaan osastoilla on perehdytyskansio englanniksi. Se sisältää perusasiat. Muuten materiaalia on tarvittaessa haettava netissä. Tämän vuoksi olisi tärkeää, että opiskelija osaisi suomea, sillä osastoilla on paljon hyvää suomenkielistä materiaalia. Haastatellut käytännön ohjaajat ovat toimineet myös PHN-koulutusohjelman tuntiopettajina, jolloin opettajina he olivat itse tehneet materiaalit luennoille. Toisella käytännön ohjaajalla oli kokemuksia vanhoista tietokoneista ja huonoista, suomenkielisistä videoista, kun taas toisella ohjaajalla oli hyviä kokemuksia luokista.

Toinen opettajista tekee itse materiaalit ja pitää luokkia ihan toimivina. Toisen mielestä kirjoja ei ole ja että englanninkielisen kirjallisuuden tulisi sijaita koululla, eikä kirjastossa keskustassa. Englanninkielisiä videoita ei ole varaa hankkia. Onko todella näin, ihmettelee hän ja peräänkuuluttaa priorisointia. Hänen mielestään luokat ovat siistit, lämpimät ”*liitua on*”. Laboraatioluokat ovat hyvät, mutta välineistö on vanhanaikaista. Esimerkiksi injektiovälineitä on kuitenkin hyvin saatavilla. Opetuksessa käytettävät harjoittelunuket ovat huonossa kunnossa ja ensi-hoitoon liittyvän välineistön tulisi olla parempaa. Nämäkin ovat syitä opiskelijoiden motivaation heikkenemiseen.

5.4.2 Miten työharjoittelupaikat on organisoitu

Osalle opiskelijoista käytännön harjoittelu on ollut hyvin työlästä ja heidän mukaan opiskelijalla tulisi olla parempi suomenkielenvalmius. Suomalainen sairaanhoito on vierasta, koska usean opiskelijan kotimaassa ei tunneta esimerkiksi vanhainkoteja. Eräs opiskelija toi julki ongelman. Opiskelija oli kokenut erään potilaan kuoleman. Suomalaiselta harjoittelijalta oli kysytty jaksamista ja tuntemuksia mutta ei ulkomaalaiselta, koska se oli liian hankalaa. Tämä opiskelija olisi tarvinnut kannustusta ja keskusteluapua. Tämä esimerkkinä siitä, kuinka kielitaidolla on merkitystä.

Toinen ohjaajista totesi, että ohjaajalta vaaditaan paneutumista, jotta opiskelijoille saadaan aikaiseksi hyvä ja oikea kuva hoitajuudesta. Ulkomaalaisille tarvitsee de-

monstroida enemmän kuin suomalaisille, joilla on parempi lähtötaso kuin englanninkielisessä koulutusohjelmassa. Jos on rauhallista, ohjaaja voi esimerkiksi demonstroida, miten tippalaskin toimii. Nyt on liikaa käytössä ”*kyllä käytäntö opettaa*” -menetelmä. Enemmän tarvittaisiin panostamista opiskelijoiden laboraatiotunteihin.

Toisen opettajan mielestä tietoa suomalaisesta ajankäytöstä on lisättävä. Vaaditaan uskallusta ja asenoitumista sekä suomalaisilta että ulkomaalaisilta. Toinen opettaja totesi, että esimerkiksi vanhainkodit ja päiväkodit suhtautuvat positiivisesti koska tarvitsevat kovasti opetushoitajan apua. Esimerkiksi terveyskeskuksessa on auttanut paljon se, että opettaja on ollut aamupäivisin saatavilla. Sairaalassa tulisi olla ”*kokopäiväinen*” opiskelijavastaava, ”*klinikkahoitaja*”, joka koordinoi harjoittelupaikat osastoilla.

5.5 Onko tarkoituksenmukaista järjestää vieraskielistä terveydenhoitajakoulutusta Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulussa, sosiaali- ja terveystieteiden yksikössä?

Tämä kysymyksenasettelu kokoaa yhteen tämän selvityksen osa-alueet ja antaa suuntaviivat siitä, miten tulevaisuudessa olisi tarkoituksenmukaisempaa järjestää vieraskielistä terveydenhoitajakoulutusta KPAMK:ssa.

5.5.1 Onko vierailevia ulkomaalaisia opettajia ollut mielestäsi tarpeeksi? Ehdotuksia?

Opiskelijoiden mielestä ulkomaalaisia opettajia ei ole ollut tarpeeksi koulutuksen aikana. Heitä tulisi saada lisää, koska he ovat olleet opiskelijoiden mielestä tärkeimpiä opettajia. Heiltä saa eniten konkreettista opetusta ja tietoa. Ulkomaalaisilla opettajilla on myös ollut kyky vertailla käytäntöä ja teoriaa. Heidän opetustapansa ja kielitaitonsa ovat olleet parempia ja tämän vuoksi he ovat pystyneet antamaan syvällisempää opetusta. Näiden opettajien kanssa kanssakäyminen on erilaista, heiltä opitaan paljon ja opetus tapahtuu enemmänkin keskustelevana kanssakäymisenä. Toisaalta opiskelijoiden mielestä vierailevia opettajia ei tarvitse olla kovinkaan monta, koska ovat vain vierailevia, käymässä ja opettamassa jotain määrättyä asiaa.

Opettajilla ei ollut selkeää mielipidettä asiasta. Toinen opettajista toivoi ulkomaalaisten opettajien opetukseen ”*suomalaisuutta*”, eli niin että he opettaisivat suomalaista terveydenhuollon toimintaa, eivätkä oman maansa toimintaa, jota ei voi sovel-

taa Suomessa. Kuitenkin peräänkuulutettiin jatkuvuutta. Tämä tarkoittaa että tällaisilla opettajilla olisi esimerkiksi nimikko-opettaja suomenkieliseltä puolelta, joka toimisi heille tukena.

5.5.2 Englanninkielisen koulutusohjelman kehittämiskohteet

Opiskelijoiden mukaan käytännön harjoittelu voisi olla puolipäiväistä harjoittelua, esimerkiksi neljä tuntia harjoittelua ja neljä tuntia kirjallisia töitä. Tällä tavalla he saisivat enemmän irti harjoitteluajasta, sillä heidän mielestään osastoilla kahdeksan tunnin päivät eivät ole hyödyllisiä opiskelijoille.

Toisten opiskelijoiden mukaan PHN-koulutus on yliarvostettu, sillä opiskelijoiden valmistuttua he eivät todellisuudessa voi työskennellä terveydenhoitajana. Koulutus tulisi heidän mukaan muuttua tavalliseksi sairaanhoitaja-koulutukseksi. Toinen ehdotus oli, että kehityskelpoisten opettajien kielitaitoa tulisi kehittää. Tämän lisäksi opiskelijakunnan aktivoitumista tarvittaisiin, sillä heidän tulisi saada opiskelijat asennoitumaan ulkomaalaisiin paremmin ja käyttämään enemmän englannin kieltä, sillä tämä ei välttämättä ole opettajien tehtävä. Toivomuksena olisi, että joskus olisi jokin yhteinen kurssi sekä suomenkielisille että PHN-opiskelijoille. Eli enemmän integroitumista peräänkuulutettiin.

Käytännön ohjaajan mukaan tarvitaan enemmän laboraatiotunteja, ja niiden tulisi lähteä ihan alkeista. Tarvitaan lisää perusvalmiuksien läpikäymistä, esimerkiksi erilaiset sairaanhoitajan ja terveydenhoitajan tekemät toimenpiteet ja yleisesti tietoa hoitajana toimimisesta. Myös suomen kielen puhumista tulisi lisätä. Osastonhoitajien kanssa tulisi tehdä enemmän yhteistyötä. Osastoilla olisi hyvä olla rekisteri, mistä löytyisi tiedot osaston henkilökunnasta, heidän kansainvälisistä kokemuksista ja kiinnostuksesta kansainvälisyyteen.

Toinen ohjaaja oli sitä mieltä, että suomenkielen vaatimus pitäisi olla pakollinen. Tämä toisi laatua ja vaikuttaisi myös opiskelijoiden motivaatioon. Hän puolsi myös koulutuksen muuttamista sairaanhoitajakoulutukseksi. Sairaanhoitajan koulutus on tunnetumpi, koulutus lyhyempi ja vaatisi pienemmät resurssit. Hän kyseenalaisti opiskelijoiden harjoittelua esimerkiksi neuvolassa. ”*Mitä järkeä on olla harjoittelussa neuvolassa kun ei osaa suomea?*”. Nykyisellä PHN-koulutuksella ei pääse töihin

ulkomailla koska koulutus ja ala on tuntematon ja outo. Terveystenhoitajan työ voi löytyä ainoastaan pohjoismaista ja silloinkin kielitaito on esteenä.

Opettajan mukaan on vaikea löytää englanninkielisiä opettajia PHN-koulutukseen ja sitten valintojen pitäisi tehdä tarkasti. Opettajan mielestä koulutusohjelman pitäisi muuttua lyhyemmäksi sairaanhoitajakoulutukseksi. Ohjelman organisaatorakenne on huono, samoin toimenkuvat. Tarvittaisiin selkeitä pelisääntöjä. Toisen opettajan mielestä resurssit ovat liian pienet. Opetuksessa puuttuu priorisointi eli ydinaineiksi hahmottaminen ja hyödyntäminen. Perusasiat olisi saatava kuntoon. Englanninkielistä tutkimustietoa pitäisi hyödyntää enemmän ja esimerkiksi harjoittelupaikat yhtenäistää.

5.5.3 Miten joustavuus, saavutettavuus ja laatu on huomioitu koulutusohjelmassa?

Opiskelijoiden mukaan heiltä vaaditaan joustavuutta. ”Ajoittain vain kaksi opetustuntia ja myös ”vapaapäiviä” keskellä viikkoa”. Lukujärjestys on ajoittain hajanainen. Tämän vuoksi kyseenalaistettiin, onko heillä sama laatu todellakin kuin suomenkielisessä koulutuksessa. Kyseenalaistettiin myös läsnäolopakkoa opetustunneilla. Laadullisesti tunneilla ei aina käsitellä sitä asiaa, mitä pitäisi tuntisuunnitelmaan kuulua. ”Aihe on niin sanotusti hukassa”. Osa opiskelijoista oli odottanut, että opiskelu olisi ollut vaikeampaa. Opiskelijat halusivat lisää kielitaitoisia opettajia, koska nyt opetuksen syvällisyys jää pois. Osa kursseista pitäisi olla suomeksi, niin että lopulta kaikki syventävät kurssit pidettäisiin suomeksi.

Opettajien mielestä ei voida olla liian joustavia, koska esimerkiksi määrättyt kurssit menevät vain kerran vuodessa. Myös koulutusohjelman punainen lanka on hukassa. Heidän mielestään sairaala ottaa huonosti harjoitteluun ja resursseja on liian vähän. Kehittämisehdotuksena tähän olisi, että opiskelijat voisivat mennä osastoille aluksi ennen varsinaista harjoittelu esimerkiksi syöttämään potilaita. Tällä tavoin he saisivat hahmotusta osaston rutiineista, motivoituisivat ja oppisivat.

5.5.4 Mitä mieltä olet opetussuunnitelman toimivuudesta esimerkiksi teorian suhteessa käytäntöön?

Toisten opiskelijoiden mielestä ensimmäinen harjoittelu tuli hyvään aikaan ja kaikki asiat oli harjoiteltu hyvin ennakkoon luokassa, siksi oli varma tunne harjoittelussa.

Teorian ja käytännön osuus oli hyvin suunniteltu. Toisten mielestä taas ensimmäisestä harjoittelusta ei ollut tarpeeksi informaatiota. Tämän vuoksi tarvittaisiin todellakin tarkempi informaatiopaketti ennen käytäntöä varsinkin ulkomaalaisten kohdalla, koska heillä ei ole tuntemusta suomalaisten organisaatioidemme käytännöistä. Esimerkiksi mikä on vanhainkoti ja mitä siellä tehdään? ”*Opiskelijoita voi pelottaa!*”

Opettajat tähdentävät sitä, että teoria ja käytäntö ovat kaksi eri asiaa. Kaikki lähtee siitä, miten saadaan luennoitsijoita. Joudutaan käyttämään runsaasti ulkopuolisia luennoitsijoita. Kustannustehokkuutta pitäisi miettiä enemmän. Jotkut kurssit ovat tulleet joillekin ryhmille liian aikaisin, mutta tämä on johtunut taloudellisista resursseista.

5.6 Haastatteluista nousseet koulutusohjelman erityiset haasteet

Opiskelijoiden mukaan koulutusohjelma ei tällaisenaan toimi. Terveystenhoitajakoulutuksella on tulevaisuutta, mutta ei Kokkolassa. Tämä voisi toimia ainoastaan jos opiskelija tulee työskentelemään englanninkielisellä alueella. Terveystenhoitajat tarvitsevat enemmän kielitaitoa, ja siksi englantia puhuvilla henkilöillä ei ole valmiuksia toimia tällä alalla Suomessa. Heidän mielestä olisi siirryttävä sairaanhoitajakoulutukseen eli Registered Nurse-koulutusohjelmaan. Koulutuksen järjestäminen on kallista, mutta suomenkielisille opiskelijoille hyvä. Suomalaiset opiskelijat voivat vierastaa ja kokea PHN-koulutukseen pelottavana, siksi suomalaiset eivät välttämättä hae PHN-koulutukseen. Suomalaisille tämä on kuitenkin järkevämpää, koska Suomessa on paremmat mahdollisuudet toimia myös ulkomailla valmistumisen jälkeen. Opettajien pitäisi oppia käyttämään paremmin englantia. Kyse on kieliongelmaista eikä kulttuurisesta ongelmasta. Tarvittaessa pitäisi myös integroida suomenkielisiä ryhmiä PHN-ryhmiin.

Ohjaajien mukaan tämä koulutus tuo rikkautta työelämään, kun saadaan englannintaitoisia väkeä. Yritys on haasteellinen. Kyseessä on laadukas koulutus, jolla on hyvä työvoimapolitiittinen arvo, ja jolla lisätään Kokkolan alueen vetovoimaa. Myös työelämään saadaan lisää työntekijöitä. Pitää muistaa että opiskelijoista tulee terveystenhoitajia eikä sairaanhoitajia. Terveystenhoitajilla tulisi olla hyvät kielelliset valmiudet. Näkyvissä on kuilu esimerkiksi suomalaisen terveystenhoitajan teknologian

ja ”oman maan” välillä. 10 hengen opiskeluryhmät ovat sopivia ryhmiä laboraatiotuntien pitoon. Tärkeätä on muistaa opettaa etiikkaa, potilaan tarkkailua ja anatomiaa, eli asioita jotka ovat samat opiskelijan kotimaassa.

Käytännön ohjaus ”tökkii”, koska opettajakunnan puolelta puuttuu ohjaava opettaja. Tämä tulisi ennakoida paremmin, kun tiedetään ajankohta jolloin opiskelijat menevät harjoitteluun. Ennakkoluulot tulisi myös huomioida.

Opettajan mielestä osa opetuksesta ja harjoittelun ohjauksesta on laadukasta. Opettajien tietotaito ei riitä. Ei ole järkevää kouluttaa työntekijöitä ilmaiseksi muualle maailmalle. Ulkomaalaisille opiskelijoille tulisi olla työvelvollisuus tai maksullinen koulutus, kuten esimerkiksi Maanpuolustuskorkeakoulussa. Maahanmuuttajia ja pakolaisia olisi hyvä ottaa koulutukseen, koska heitä tullaan tarvitsemaan ja he todennäköisesti jäävät Suomeen. Toisen opettajan mielestä koulutuksessa ei ole laatua. Vieraskielisyys ja kansainvälisyys eivät itsestään takaa laatua. Koulutus tulisi muuttaa sairaanhoitajakoulutukseksi, mikäli halutaan opiskelijoiden jäävän Suomeen. Sairaanhoitajille olisi suurempi tarve maassamme. Opiskelijat tarvitsevat suomenkieltä, muuten he eivät työllisty Suomessa.

6 SELVITYKSEN LOPPUPÄÄTELMÄT JA POHDINTA

Kuten selvityksessämme on käynyt ilmi, englanninkielisen koulutusohjelman järjestäminen Keski-Pohjanmaalla on haasteellista. Ohjelman jatkuvuuden ja laadun takaamisessa on aivan omat erityistarpeensa. Uskomme kuitenkin, että olemme saaneet näistä haastattelutuloksista sellaista materiaalia, jota uusiessamme saisimme myös haastatteluryhmien muilta henkilöiltä. Tutkimuksen haastattelun ongelmien asettelussa ja tulosten tulkinnassa henkilökohtaiset näkemyksemme ja käsityksemme ovat taustalla. Mielestämme saimme teemahaastattelujen kautta sellaista tietoa, joka oli hyödyllistä ja merkityksellistä kysymysasetteluihimme.

Kielteisiä näkökulmia	Myönteisiä näkökulmia	Parannusehdotuksia
Koulutus yliarvostettu – ei löydy työpaikkaa kuin Suomesta	Osa käytännön harjoittelupaikoista hyviä ja ohjaajien kommunikointitaidot hyvät	Käytännön harjoittelut ½ päivisiksi
Kommunikoinnin osalta ei päteviä opettajia	Käytännön ohjaajien kielitaito parempi kuin teoriaopetuksessa	Koulutuksen muuttaminen Registered Nurse-ohjelmaksi
Organisaatorakenne ja toimenkuvat huono – opettajilla liian pienet resurssit	Kirjaston englanninkielinen kirjatarjonta parantunut	Kehityskelpoisten opettajien kielitaidon kehittäminen
Kallis koulutus	Käytännön harjoittelun osastoilla perehdytyskansiot englanniksi	Opiskelijakunnan aktivoiminen (opiskelijoiden oma asia)
Opiskelijoiden vähäinen integrointi muiden opiskelijoiden ja ryhmien kanssa	Vierailevat ulkomaiset opettajat	Integroituminen muiden opiskelijoiden kanssa
Kielitaito käytännön harjoittelupaikoissa	Englanninkielen kommunikoinnissa: ”yritystä” löytyy	Enemmän laboraatiotunteja
Suomenkielinen s-posti ATK-neuvonta	Hyvät opetusympäristöt esim. luokat	Kaikkien osapuolten kielitaidonparantaminen
Opettajat eivät aina suosittelle kurssikirjoja		Tietopaketti opiskelijoille ja käytännön ohjaajille
Opetusvideot ja materiaalit suomeksi –suomalainen opiskelija joutuu usein tulkiksi		Kannustettava opiskelijoita suomenkielen käyttöön
Harjoitusnuket huonoja		Opettajat toivoivat itselleen selkeitä pelisääntöjä toimenkuviiin
		Koulutus maksulliseksi tai ”työvelvollisuus” paikkakunnalla /Suomessa?

Taulukko 3. Haastattelujen palaute PHN-koulutuksen toimivuudesta yhteenvetona (Helminen & Honkonen, 2008).

Kommunikatiiviset taidot on nostettu erityisesti esille selvitystyössämme. Yhteenvetona voidaan sanoa, että kielitaito opiskelijoiden mielestä opettajilla on melko huonoa ja hidasta. Haastatteluissa nousi esille kysymys siitä, onko opettajilla opetushallituksen englanninkielen tutkintoa. Selvityksen tekijöinä koimme tärkeänä sen, että vieraskielisessä koulutusohjelmassa AMK:n johto mahdollistaisi suunnitelmissaan opettajakunnan kielikoulutukset (Katso liite 2). Tällä tavoin varmistetaan koulutusohjelman opetuksen laatu.

Opiskelijoiden eri kulttuuritaustat vaikuttavat monikulttuuriseen opetukseen ja antavat oman erityisen värinsä sille. Esimerkiksi Hofstede (1993, 310) on todennut, että vain pienellä osalla sitä, mitä köyhien maiden opiskelijat oppivat länsimaisissa korkeakouluissa, on merkitystä heidän kotimaissaan. Esimerkiksi suomalaisten vanhus-tenhuolto on tuntematon järjestelmä afrikkalaisissa kulttuureissa.

Hofsteden mukaan kommunikointiin vaikuttaa opiskelijan ja opettajan valtaetäisyys. Suuren valtaetäisyyden maissa eriarvoisuus jatkuu koulutuksessa. Viestintä on yksi-puolista ja opettajat määrittelevät tiukasti opetuksen suunnan. Pienen valtaetäisyyden maissa, kuten Suomessa, opetus on oppilaskeskeistä ja väittely ja dialogi ovat osa opetusta. (Hofstede 1993, 56.)

Vieraskielisessä koulutuksessa opiskeleminen edellyttää rohkeutta, ennakkoluulotonta asennetta ja suvaitsevaisuutta. Tällaisessa koulutuksessa opiskeleminen kartuttaa kielitaitoa, sekä tärkeitä elämäntaitoja kuten joustavuutta ja tiettyä valmiutta uusien asioiden kohtaamisessa. (Teräs 2008.) Myös itse kielen oma konstruktio vaikuttaa ihmisten tapaan kommunikoida. Esimerkiksi ruotsin kieli kuvaa ympäristöä dynaamisena. Ruotsin kieli kuvaa liikkeitä, kun taas suomenkielen sijamuotojen päätteet keskittyvät sisäisiin suhteisiin. (Gerkman-Kemppainen 2008, 50.)

Haastatteluissa tuli esille myös opettajan mielipide siitä, että kaikki on pitänyt tehdä niin sanotusti vasemmalla kädellä ja että ollaan ”*elletty kädestä suuhun.*” Käytännön harjoittelukentillä kielitaito vaihtelee. Käytännön kentän mielestä kielitaito on kohdalaista ja osittain jopa heikkoa. Yleisesti koetaankin, että opiskelijoiden kielitaito on

parempi, kuin opettajien. Kielitaidon vuoksi myös asioiden ymmärtäminen on vaikeata. Ymmärtämiseen vaikuttaa olennaisena myös kulttuurilliset tekijät, koulu- ja sosiaalinen tausta. Ratkaisuna tähän ongelmaan näemme kielikoulutuksen lisäämisen ja PHN-tietopakettien jakamisen ja käyttöön oton eri osapuolten taholta hyvissä ajoin.

Suomenkieli ei ole opiskelijoiden kannalta ollut mikään ongelma, mutta kieli koetaan vaikeaksi. Ohjaajien mielestä suomenkieltä tarvittaisiin käytännössä enemmän. Opettajat kokevat kielitaidon enemmän ongelmalliseksi käytännön harjoittelussa, kuin teoriaopetuksessa. Tähän ratkaisuksi toivotaan suomenkielen vaatimus yhdeksi hakukriteeriksi koulutusohjelmaan. Mielestämme, tämä tuskin on kovin todennäköistä, koska tällainen vaatimus karsisi suuresti hakijamääriä. Yhdymme kuitenkin ajatukseen, että opiskelijoiden integrointi suomenkielisten kanssa tulee priorisoida. Toinen ratkaisu myös meidän mielestämme olisi puolen vuoden tiivis suomenkielen opetuspaketti, tämän jälkeen suomenkielen hallintaa tulisi olla parempaa. Mielestämme nämä toimet auttaisivat myös vastaamaan paremmin terveydenhuollon lainsäädännön ”kielivaatimuksiin”.

Kysymys koulutuksen maksullisuudesta tuli esiin haastatteluissamme. Kysymys on mielestämme relevantti; miksi koulutamme kalliisti englanninkielisiä terveydenhoitajia, joilla ei käytännössä ole aikomusta eikä mahdollisuutta jäädä työskentelemään terveydenhoitajina Suomeen? Tähän kysymykseen emme tällä selvityksellä saa vastausta, mutta vaihtoehtona tälle haasteelle on koulutusohjelman muuttaminen sairaanhoitajakoulutukseksi. Tällöin opiskelijoilla on valmistuttuaan paremmat valmiudet toimia myös suomalaisessa työelämässä.

Opiskelijat kaipaavat teoriaopetukseen muitakin näkemyksiä kuin ainoastaan ”Kokkolan mallin”. Mielestämme opettajilla tulee olla selkeä, suomalainen näkemys, joka toimii malliesimerkkinä suomalaisesta toiminnasta. Terveydenhoitajan koulutus englanninkielellä on ainutlaatuinen koulutus maassamme ja sen vuoksi opettajilla tulee olla käytännön työstä toimivia esimerkkejä. Tässä ei ole mahdollista huomioida opiskelijoiden taustoja, koska terveydenhoitaja nimike viittaa suomalaiseen käytäntöön. Opettajilla tulee kuitenkin olla hallinnassa ymmärrys PHN-opiskelijoiden kulttuurisista eroavuuksista.

Tämän selvityksen lopputuloksena on valitettavaa huomata, että jotkut opettajat ovat jättäneet opetusmateriaaleja suomalaisille opiskelijoille käännettäväksi. Luokat ovat hyviä, mutta valitettavasti usein av-välineiden hallinta on opettajilla puutteellista. Kirjaston palvelut pitäisi mielestämme palauttaa takaisin sosiaali- ja terveystieteiden yksikköön, lähemmäksi käyttäjiä vaikka toisaalta elektroninen aineisto on tulevaisuutta. Harjoittelujaksoilla osastoilla perehdytyskansioiden englanniksi, mutta muuten osastotyöhön liittyvät materiaalit on haettava internetistä.

Yhteiskunnalliset muutokset asettavat myös PHN-koulutusohjelmalle omat vaatimuksensa. Suomalainen tietoyhteiskunta internetteineen ja interaktiivisine mediaympäristöineen mahdollistavat ja lähes ”pakottavat” uusien oppimismenetelmien käyttämisen vieraskielisessä koulutusohjelmassa. Liukon mukaan, (1998, 194) elämme ”viestintä- ja informaatioteknologian telemaattista aikaa, jossa telekommunikaation, tietokoneen multimedian yhdistelmät muuttavat laadullisella tavalla totuttuja käsityksiä” erityisesti oppimisesta ja viestinnästä. Vaarana yllä mainitussa on se, että erilaisista kielistä ja tavoista muodostuu globaaleissa teknostruktuureissa esteitä, estäen toivotun tehokkuusajattelun. Tämä ei kuitenkaan ole niin yksinkertaista kuin ensi näkemältä ajattelisi, koska samalla suomalainen kulttuuri muuttuu yhä enemmän monikulttuuriseksi ja monimuotoisemmaksi.

KPAMK on toiminut edelläkävijänä vieraskielisen terveydenhoitajakoulutuksen aloituksessa Suomessa. Mielestämme tässä vaiheessa on tullut aika uudelleen arvioida koulutuksen tarkoituksenmukaisuutta ja pohtia uusia ratkaisuja. Tämän selvityksen perusteella käy selväksi että koulutuksen laadun varmistamiseksi, eli ”onko järkee vai ei”, olisi syytä muuttaa koulutus tarkoituksenmukaisemmaksi eli sairaanhoitajakoulutukseksi. Perustelemme tätä ehdotusta viitaten taloudellisiin ja käytännöllisiin näkökulmiin. Sairaanhoitajakoulutus on ajallisesti lyhyempi ja rasittaa siten vähemmän käytännön harjoittelukenttien järjestämistä. Opettajien saatavuus helpottuisi. Selvityksessämme myös haastatellut osapuolet toivat tämän ajatuksen esille.

LÄHTEET

- Aalto, P. 2003. Ulkomaiset tutkinto-opiskelijat Suomen korkeakouluissa. Korkeakoulujen politiikat ja käytännöt. Kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMO. OCCASIONAL PAPER 2a/2003. Saatavilla <http://www.cimo.fi/dman/Document.phx/~public/Julkaisut+ja+tilastot/occasional/occasional2a.pdf> (28.1.2008)
- Beelen, J., (ed.). 2007. European Association for International Education, Professional Development Series for International Educators 2: Implementing Internationalisation at Home. Amsterdam: Drukkerij Raddraaier.
- Eskola, J. & Suoranta, J. 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Jyväskylä: Vastapaino.
- Gerkmann-Kemppainen, K. 2008. Kieli muovaa ajatteluamme. Saatavilla: <http://dialogi.stakes.fi/FI/arkisto/2008/1/sivu/50.htm> (21.10.2008)
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2003. Tutki ja kirjoita. Vantaa: Kirjayhtymä Oy.
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2001. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.
- Hirsjärvi, S. 1997. Kvalitatiivinen tutkimus. Kolmas painos. Teoksessa Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 1997. Tutki ja kirjoita. 160–168. Helsinki: Kirjayhtymä Oy.
- Hofstede G. 1993. Kulttuurit ja organisaatiot –mielen ohjelmointi. Juva: WSOY.
- http://www.sairaanhoitajaliitto.fi/hakeudu_alalle/tutkinnot_ja_haku/ (10.11.2008)

http://www.terveydenhoitajaliitto.fi/fi/koulutus/perustietoa_koulutuksesta

(10.11.2008)

Opinto-opas 2004-2005. Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu. Helsinki: Hakapaino Oy.

Kupiainen, J. 1994. Kulttuurien kohtaaminen. 26–59. Teoksessa Hilasvuori, T. & Mikkola, A. (toim.) 1994. Monikulttuurinen koulu ja opetus. Vantaan täydennyskoulutuslaitos. Helsinki: Painatuskeskus Oy.

Koppinen, M-L. 1999. Monikulttuurinen opettaja – silta kahden kulttuurin välillä. 145–151. Teoksessa Matinheikki-Kokko, K. (Toim.) 1999. Monikulttuurinen koulu – perusteita ja kokemuksia. Opetushallitus. Helsinki: Hakapaino.

Laki potilaan asemasta ja oikeuksista. 653/2000. 2 luku. 12§. Potilasasiakirjat ja hoitoon liittyvä muu materiaali. Saatavilla:

<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2000/20000653> (20.3.2008)

Laki potilaan asemasta ja oikeuksista. 785/1992. 2 luku. 3§. Oikeus hyvään terveyden- ja sairaanhoitoon ja siihen liittyvään kohteluun. Saatavilla:

<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1992/19920785> (20.3.2008)

Laki potilaan asemasta ja oikeuksista. 429/2003. 2 luku. 3§. Oikeus hyvään terveyden- ja sairaanhoitoon ja siihen liittyvään kohteluun. Saatavilla:

<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2003/20030429> (20.3.2008)

Liukko S. 1998. Tietointensiiiviseen yhteiskuntaan kasvattaminen 166-200. Teoksessa Luukkainen O. (toim.) 1998. Tulevaisuuden tekijät. Jyväskylä: Atena kustannus.

Martin, M. 1999. Suomen kieli monikulttuurisessa koulussa. 84–95. Teoksessa Matinheikki-Kokko, K. (Toim.) 1999. Monikulttuurinen koulu – perusteita ja kokemuksia. Opetushallitus. Helsinki: Hakapaino.

Matinheikki-Kokko, K. 1999. Monikulttuurisen koulutuksen kokemuksia. 13–14. Teoksessa Matinheikki-Kokko, K. (Toim.) 1999. Monikulttuurinen koulutus – perusteita ja kokemuksia. Opetushallitus. Helsinki: Hakapaino.

Mattila, H. Ruusunen, T. & Uola, K. 2006. Viestinnän työkaluja AMK-opiskelijoille. 1. Painos. WSOY Oppimateriaalit Oy.

Pihko, M-K. 1999. Monikulttuurisuus englanninkielisessä JULIET-koulutuksessa. 190–197. . Teoksessa Matinheikki-Kokko, K. (Toim.) 1999. Monikulttuurinen koulutus – perusteita ja kokemuksia. Opetushallitus. Helsinki: Hakapaino.

Study Guide 2007-2008. Central Ostrobothnia University of Applied Sciences. Kokkola: Kirjanpaino Antti Välikangas Oy.

Taajamo M. 2005. Ulkomaiset opiskelijat Suomessa. Kokemuksia opiskelusta ja oppimisesta, elämästä ja erilaisuudesta. Koulutuksen tutkimuslaitos, Jyväskylän Yliopisto, Jyväskylä: Jyväskylän yliopistopaino.

Teekens Hanneke. 2003. The Requirement to Develop Specific Skills for Teaching in an Intercultural Setting. Journal of Studies in International Education 2003;7;108. Saatavilla: <http://jsi.sagepub.com/cgi/content/abstract/7/1/108> (30.06.2008)

Teräs, M. 2008. Seminaari kulttuurien välisen oppimisen haasteista. Saatavilla: <http://www.hera.fi/uploads/MTerasEsitys070408.pdf> (10.11.2008)

Wiio, O. 1994. Johdatus viestintään. Kuudes uudistettu painos. Porvoo: WSOY.

LIITE 1. Teemahaastattelun runko:

Teemahaastattelun runko:

Kvalitatiivinen haastattelu

Vieraskielisen koulutuksen toteutus K-PAMK:ssa

1. Viestintä ja kommunikointitaidot vieraalla kielellä:

1. Millainen on mielestäsi opettajien, käytännön ohjaajien ja opiskelijoiden kielitaito?
2. Miten kommunikointi on mielestäsi onnistunut koulutuksen aikana?
3. Onko suomenkielen puute ollut ongelma vai ei? Miten se on näkynyt?

2. Mahdolliset kulttuuriset yhteentörmäykset:

1. Miten kulttuuritietous vaikuttaa opetukseen?
2. Miten varmistetaan, että opettajilla on kulttuurienvälisen pedagogiikan taidot?
3. Miten opiskelijat valmennetaan opiskeluun monikulttuurisissa ja – kielisissä ryhmissä?

3. Opetusympäristö:

1. Millainen on ollut koulutuksen opetusvälineistö (luokat jne.) ja materiaali (kirjat, muu materiaali jne.) ja niiden laatu?
2. Miten mielestäsi työharjoittelupaikat on organisoitu? (Hyvät/huonot puolet)
3. Kokemuksesi opetusharjoittelusta?

4. Vieraskielisen koulutusohjelman laatu:

1. Onko vierailevia ulkomaalaisia opettajia ollut mielestäsi tarpeeksi? Ehdotuksia?
2. Mitä kehitettävää englanninkielisellä koulutuksella olisi? Ehdotuksia?

3. Miten joustavuus, saavutettavuus ja laatu on huomioitu koulutusohjelmassa?
4. Mitä mieltä olet opetussuunnitelman toimivuudesta esimerkiksi teorian suhteessa käytäntö?
5. Mitä lopuksi sanoisit opetuksen laadusta? Millaiset ovat olleet tiedolliset, taidolliset ja asenteelliset valmiudet K-PAMK:ssa järjestää englanninkielinen koulutusohjelma?

Kiitos!

Muuta:

Tämän tutkimuksen kosteessa, haastateltavat pysyvät anonyminä ja heidän vastauksiaan käsitellään luottamuksellisesti.

Kokkolassa 7.2.2008

Lena Helminen

Teija Honkonen

Tampereen ammatillinen opettajakorkeakoulu

Pedagogisten opintojen – opiskelijat

Qualitative interview

The implementation of a English Degree Program in Central Ostrobothnia University of Applied Sciences

1. Communicative skills in a foreign language:

1. What do you think about the teachers', instructors' and your fellow students' language skills?
2. How do you feel that the communication has succeeded during the education?
3. Has the lack of Finnish been a problem or not? How have you noticed it?

2. Possible cultural collisions:

1. How does the cultural awareness affect the teaching?
2. How has the cultural differences e.g. students' different cultures vs. Finnish culture been taken into account in the planning and implementing of the education?
3. How are the teachers' pedagogical skills in culture ensured or how do you think they should be ensured?
4. How are the students' coached to study in a multicultural and multilinguistic groups?

3. Study environment:

1. What do you think about the physical facilities (classrooms, equipments etc.) in the education and about the material (books, other material etc.) and their quality?
2. How do you think that the practical placements are organised? (Positive and negative aspects)
3. Your experiences from the practical placements?

4. The quality of the education program in a foreign language:

1. Do you think you have had enough foreign (non-Finnish) teachers? New proposals?
2. How should the English Degree Program be developed? Proposals?
3. How do you feel that values like flexibility, attainability and quality are taken into account in the English Program?
4. What is your view of the relation of the theoretical education in relation to the practice? What would you finally say about the quality of the teaching? How do you feel that the managements' (staff including teachers/administration) professional knowledge, practical skills and attitudes are adapted to arrange an education program in English in Kokkola?

Thank you!

The interviewed persons' anonymity and the responses given are reviewed in confidentiality.

Kokkola, 7th February, 2008.

Lena Helminen

Teija Honkonen

The Teacher Education Centre at TAMK University of Applied Sciences (TAOKK)

Students in Pedagogy

LIITE 2. English as a tool for teaching. Professional specialisation studies

ENGLISH AS A TOOL FOR TEACHING

PROFESSIONAL SPECIALISATION STUDIES (30 ECTS)

For teachers and trainers who would like to brush up their English communication skills.

THIS COURSE PROVIDES YOU WITH THE OPPORTUNITY

- to gain a greater understanding of the practical and theoretical aspects of teaching in English
- to develop your oral and writing language skills as well as your classroom communication skills
- to gain a greater awareness and appreciation of different cultural orientations
- to enhance your effectiveness in dealing with people from different cultural backgrounds
- to develop subject specific learning materials for teaching in English

STUDIES SUPPORTING PRACTICAL AND THEORETICAL ASPECTS OF TEACHING IN ENGLISH (17 ECTS CREDITS)

- Teaching in a Second Language
- Writing Skills Needed in Teaching
- Intercultural Communication from a Teacher's Perspective

STUDIES SUPPORTING DEVELOPMENTAL SKILLS (8 ECTS CREDITS)

- Orientation and Evaluation
- Development Project Work

OPTIONAL STUDIES (5 ECTS CREDITS)

Creative English through Suggestopedia or other prior-agreed relevant course

EDUCATIONAL VISIT

Five-day residential language course in Oxford

TARGET GROUP

Teachers of higher and secondary education who either already teach courses in English or are planning to do so in the near future. Applicants' pedagogical qualification is considered favorably during the selection process.

IMPLEMENTATION

To support your studies, multiform learning methods will be used, which include seminar days, small group work, peer work, individual work, online work and an educational visit. This course is delivered and assessed in English and all contact sessions will take place in Jyväskylä.

SEMINAR DAYS

- January 15-16, 2009
- February 11-12, 2009
- March 30-31, 2009
- May 11-12, 2009
- June 1-5, 2009: Educational Visit
- August 31-September 1, 2009
- (• October 2009: Optional Studies)
- November 26-27, 2009

COSTS

The English as a Tool for Teaching studies are supported by the Ministry of Education. The cost of the studies is 168 euros covering the administration, materials and other costs. Additionally, students are responsible for the travel and accommodation costs of the educational visit and during the seminar days in Jyväskylä. The educational visit to Great Britain is a part of the programme. If the students are unable participate in the visit, the required content area can be completed in another way. The optional studies offered by Jyväskylä University of Applied Sciences are free of charge. However, if students choose to take the required optional course elsewhere, they are responsible for all related costs.

APPLICATION PERIOD AND SELECTION PROCESS

The application period is September 29-November 21, 2008. Fill in the on-line application form located at www.jamk.fi/koulutus/taydennyskoulutus/opetusala. Intake is based on the application and, when necessary, interviews. The applicants will be notified by December 8, 2008.

FURTHER INFORMATION

Päivi Kauppila, Education Designer, +358 40 764 2587, paivi.kauppila@jamk.fi
Heljä Seppelvirta, Secretary, +358 400 811 087, helja.seppelvirta@jamk.fi

Jyväskylä University of Applied Sciences
Rajakatu 35, FI-40200 Jyväskylä, Finland

WWW.JAMK.FI/AOKK

JYVÄSKYLÄN AMMATTIKORKEAKOULU
JYVÄSKYLÄ UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES